

Cena: 230.000 SIT

PREMORNA (41) 342 372
KAZNICA

Rудар

časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje

november 2003, številka 9, leto XXXVII

Priloge dodatno opremljene s knjigo
Valeja: 34 ml., 32-vostranica,
vključno 35 let generacije občanov
CENA: 5.800,000
Vse informacije na tel. 055-461-577

Priloge dodatno opremljene s knjigo
let 1997 - leto ob 100. letnici
Delavnice in letni poročila

PREHODNA ZAKLADNINA ZA
PREVZEMANJE EM LAMBO
PRVI LASTNIK
CENA PRILAGE
ZJAMSKO ZAVRNO S POKLICNO SKLADNINO
TIP: 104 NABOR 041014-111

KAZNICA
LDN

TRG WLAGOVI 6, VELENJE

TEL: 05 39 74 530

www.ldn.si

Vseh dan od 10:00 do 12:00 in od 14:00 do 16:00 ure

LOVDVA ZLATI VELENJE

PETROGLIŠKI KREDIT V ENEM OBRATU

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

Herbis

Obveščamo vas, da imajo

člani **SPRTNEGA DRUŠTVA**

PS W

do 16.11.03

V VIKEND -15% PUSTA

Herbis VELENJE

TEL: 05 39 74 530

www.herbis.si

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

POSREDOVANJE V PROMETU S POKLICNO SKLADNINO

VSEBINA

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje, november 2003, številka 9

Foto: Ivo Hans Avberšek

Četrtrič zapovrstjo je v Premogovniku Velenje potekala verifikacija razvojnih programov, to je pregled izvajanja zastavljenih nalog na razvojnem področju in načrtovanje dela razvojnih skupin za leto 2004.

- 4 Pomembna vloga razvojnih skupin
- 5 Makedonski rudarji cenijo naše znanje in izkušnje
- 6 Nič več čakanja v vrsti za premog
- 7 Strateška konferenca HSE
- 8 Katalogu izobraževanja za leto 2004 na pot
- 9 Pri montaži nove sedežnice je pomagal helikopter
- 10 Primer dobre prakse – obisk v podjetju LIV Plastika
- 12 Nevarno delo s kemikalijami
- 13 Poznamo znake za nevarne snovi?
- 14 6. srečanje gospodarstva v Savinjsko-šaleški regiji

- 15 Zaposlovanje invalidov – med politiko in prakso
- 16 Naš gost: Stane Vovk
- 18 Na obisku: Natalija Strmčnik
- 20 Varnost pri delu, 3. del
- 22 Rudarjevih 50 let
- 24 Zdravje: Bolečina
- 26 Športno društvo

Izdajatelj

Poslovni sistem Premogovnik Velenje

Uredništvo

Glavna in odgovorna urednica: Diana Janežič

Novinarka in lektorica: Dragica Marinšek

Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek

Naslov: Uredništvo Rudarja, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. 03/899 61 00, int. 18-15, fax. 03/5869-131

E-mail: Diana.Janezic@rlv.si, Ivo.Avbersek@rlv.si

Uredniški odbor

Božena Steiner, predsednica, Tatjana Krenker - gospodarsko področje, Marko Mavec - tehnično področje, Tomo Lipnik - sindikat, Pavel Župevc - svet delavcev, Janja Juvan - IP HTZ, Mojca Ževart - ERICO, Metka Marič - Gost, Tomaž Pungartnik - Habit, Slavica Pogorelčnik - Kamnolom Paka, Milena Kroft - PLP, Miro Sitar - Telkom sistemi, Jožica Peterlin - Športno društvo

Grafična priprava Eurograf, d.o.o. Velenje

Tisk Tiskarna, d.o.o. Velenje

Naklada 4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno.

Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%. Poštšina plačana pri pošti 3320.

6. in 7. novembra je v Logarski dolini potekala strateška konferenca skupine HSE. Njen namen je bil določiti nabor projektov izgradnje novih proizvodnih zmogljivosti v slovenskem elektro gospodarstvu in vlogo skupine HSE pri njihovi realizaciji.

Oktober letos je bila podpisana pogodba med Rudarskim inštitutom Skopje in Premogovnikom Velenje o začetku izdelave feasibility študije, to je študije o možnostih za podzemno pridobivanje premoga v Makedoniji. 11. in 12. novembra so bili v Premogovniku Velenje na obisku predstavniki REK Bitola in Rudarskega inštituta Skopje.

Na Golteh je gradbišče. Delavci različnih podjetij opravljajo vzdrževalna in obnovitvena dela na objektih in smučarski center, ki je bil leto dni zaprt, pospešeno pripravljajo na novo zimsko sezono. Med njimi so tudi delavci profitnih centrov SIPO in ESTO v HTZ IP.

Berete nas že 50 let

1. januarja 1953 je izšla prva številka Velenjskega rudarja. Izvod Rudarja, ki ga pravkar berete, je njegov naslednik.

50 let tudi za človeka ni kratko obdobje življenja, še večjo veljavo pa ima takšna obletnica za interni časopis podjetja.

Primerjave v nastajanju Velenjskega rudarja in današnjega Rudarja v tehničnem smislu skorajda ni mogoče narediti. Skupno pa jima je to, da sta popisovala delo in življenje rudarjev, velenjskega premogovnika in Šaleške doline.

Skupni so jima tudi osnovni cilji: informirati ljudi o aktualnem dogajanju v kolektivu, oblikovati njihovo pripadnost podjetju, izobraževati in zabavati.

Danes ima vsa sodobna informacijska tehnologija en sam cilj – omogočiti komuniciranje med ljudmi. Pa je sama sebi past, saj v poplavi informacij človek mnogokrat ugotovi, da je neinformiran, da je sicer dobil kopico podatkov, a ne tistih, ki bi jih želel ali potreboval. Ali pa v poplavi različnih informacij o isti vsebini nazadnje ne ve, kaj bi verjel in kaj je res.

Da bi prave informacije prišle pravočasno do pravih ljudi, danes v podjetjih nastajajo komunikacijski načrti, uporabljamo različna komunikacijska orodja in pišemo vsebine, ki so namenjene le določenim ciljnim javnostim.

Informacije danes potujejo zelo hitro in jih ni mogoče več prikriti. Vse se slejkoprej izve bodisi v javnih medijih, prek interneta, elektronske pošte ali - kar je najslabše - prek govoric.

V urejenih podjetjih zato obstaja veliko komunikacijskih orodij, s katerimi vodstvo poskrbi, da posamezne ciljne skupine zaposlenih dobijo prave informacije ob pravem času zato, da bi znale slediti doseganju ciljev vodstva.

Vedeti, kaj se je v podjetju zgodilo, je minimum informiranosti.

Spremembe, ki jih vsako podjetje doživlja skoraj vsakodnevno, številni načrti, projekti zahtevajo polno sodelovanje vseh zaposlenih, jasno poznavanje vizije in pričakovanj vodstva od vsakega njegovega delavca.

»Znotraj internega komuniciranja ločimo dve temeljni vrsti, in sicer funkcionalno ali delovno komuniciranje, ki je neposredno vezano z izvajanjem nalog, in splošno korporativno komuniciranje, ki drži organizacijo skupaj in ji omogoča, da jo usmerja v določeno smer,« trdi dr. Dejan Verčič, priznani slovenski komunikolog.

Po njegovem mnenju so vse oblike komuniciranja tudi najlažji način za prenašanje znanja, za graditev dobrih odnosov med zaposlenimi na vseh nivojih v podjetju, motiviranje zaposlenih in pridobivanje njihove zavzetosti za doseganje zastavljenih ciljev.

Morda so se vsega tega zavedali že pred petdesetimi leti, pa so to poimenovali drugače ali pa sploh ne. In če je bil včasih časopis zelo bran in dobrodošel, ker je bil poleg radia skoraj edini uradni prinašalec novic, je danes le eden od mnogih medijev.

Pa se ni bati za njegovo prihodnost. Kajti tako kot video ni povzročil izumrtja kino predstav, ki so še vedno priljubljen družabni dogodek, tako tudi internet, televizija in drugi elektronski mediji ne bodo izrinili natisnjenih novic. Tudi zato, ker je slednje mogoče odnesti v torbi domov, jih v miru prebirati,

zleknjen na kavču in se z njimi pokriti med popoldanskim drežem. Čestitam nekdanjim in sedanjim ustvarjalcem internega časopisa velenjskega premogovnika ob 50-letnici in izrekam priznanje vodilnim delavcem, da so vsa ta leta čutili potrebo po tudi takšnem načinu komuniciranja z zaposlenimi. Hvala vsem, ki berete Rudarja, tako zaposlenim in mnogim upokojenim sodelavcem, ki – kot pravijo – prek Rudarja ohranjajo stik s podjetjem in sledijo njegovemu napredku. Hvala vsem, ki sedaj sodelujete pri nastajanju vsake številke Rudarja bodisi kot člani uredniškega odbora bodisi kot dopisniki, in to počnete ob obilici svojih drugih obveznosti. Prvih 50 let je za nami. Srečno, Rudar!

Diana Janežič

Pomembna vloga razvojnih skupin

Četrtrič zapovrstjo je v Premogovniku Velenje potekala verifikacija razvojnih programov, to je pregled izvajanja zastavljenih nalog na razvojnem področju in načrtovanje dela razvojnih skupin za leto 2004.

Splošni pregled nad razvojnimi projekti in značilnostmi razvojnega dela je na letošnji razvojni konferenci, ki je bila 18. novembra v Zeleni dvorani, podal tehnični direktor **mag. Marjan Kolenc**, kajti od letos razvojni projekti, vezani na osnovni proizvodni proces, spadajo v njegovo pristojnost.

Povedal je, da so skupine doživele precej sprememb, nekaj zaradi kadrovskih menjav, več pa je bilo vsebinskih zaradi organizacijskih sprememb pri posameznih projektih oziroma programih.

V Premogovniku Velenje deluje sedem razvojnih skupin, poleg tega pa obdelujemo sklop raziskovalnih nalog, s katerimi smo se prijavili na razpise različnih ministrstev in jih izvajamo v sodelovanju z zunanjimi sodelavci fakultet ljubljanske univerze in podjetij.

Vse razvojne projekte so predstavili vodje skupin, in sicer:

- Pridobivanje in transport premoga ter ekologija delovnega okolja Ludvik Golob,
- Optimizacija in avtomatizacija transporta premoga Marjan Lampret,
- Jamske proge Dušan Čizmek,
- Transport in logistika Miran Selan,
- Razvoj jamskega vrtanja Bojan Lajlar,
- Razvojni projekti na elektro področju Branko Fošner,
- Racionalizacija prezračevanja jame Marko Mavec,
- Raziskovalne naloge Marko Mavec.

Med predstavitvijo je posamezne projekte komentiral direktor **dr. Evgen Dervarič** in članom skupin dal napotke za nadaljevanje njihovega dela. Predvsem je opozoril na postavljanje

smelih, a realnih ciljev in na analizo vložkov v raziskovalno delo na eni strani in njegovega izplena na drugi.

Vse projekte je ocenil za zelo pomembne za razvoj Premogovnika Velenje, posebej pa je poudaril projekte, ki se neposredno ali posredno ukvarjajo z analizami plinskega stanja pri odkopavanju premoga. »To je izjemno resno področje našega dela. V zadnjih letih plinsko stanje v jami spremljamo natančneje in z več vidikov, zato lahko obdelujemo več parametrov. Naše raziskovalno delo pa moramo usmeriti v eliminiranje oziroma čim manjše eskaliranje plinov,« je dejal dr. Dervarič.

Ob koncu razvojne konference je direktor poudaril, da smo predstavljene razvojne projekte in skupine postavili pred tremi leti, in to z namenom racionalizacije procesa pridobivanja premoga. »V letu 2004 bomo s Holdingom Slovenske elektrarne podpisali

Dr. Evgen Dervarič

10-letno pogodbo o prodaji premoga in v njej bodo definirane količine in cene premoga. Cena naj bi v 10 letih padla za 15 odstotkov.

Vodstvo podjetja pričakuje, da bodo velik delež k znižanju cene premoga pridale tudi razvojne skupine s svojim delom.

Vodje in člani skupin imate v tem možnost in dolžnost, da kvalitetno pripravite razvojne naloge in v njih izpostavite svoje zahteve, potrebe. Ne vidim težav, da načrtov razvojnih skupin ne bi uresničevali.

Pri tem bodite agresivni, a realni,« je napotke za nadaljnje delo razvojnih skupin sklenil dr. Dervarič.

Diana Janežič

Makedonski rudarji cenijo naše znanje in izkušnje

Premogovnik Velenje in Rudarski inštitut Skopje sta julija letos skupno nastopila na mednarodnem razpisu za izvedbo predinvesticijskih študij, ki naj bi opredelile možnosti za uvedbo podzemnega pridobivanja lignita v Makedoniji, in posel dobila.

Premogovnik Velenje ima z makedonskim elektrogospodarstvom in premogovništvom dolgoletne stike, intenzivnejše pa znova zadnja tri leta.

Pogovori o poslovnem sodelovanju z Makedonijo so se začeli novembra leta 2000, ko je bila v Skopju okrogla miza z naslovom "Premog Makedonije".

Med drugim je na njej bilo povedano, da ima Makedonija okoli 2 milijardi ton rezerv lignita, da bodo v desetih letih površinske zaloge premoga izčrpane, preostale količine pa je mogoče pridobiti le s podzemnim odkopavanjem.

»Oktobra letos je bila podpisana pogodba med Rudarskim inštitutom Skopje in Premogovnikom Velenje o začetku izdelave feasibility študije, to je študije o možnostih za podzemno pridobivanje premoga v Makedoniji. To je bil po letih dogovarjanja začetek operativnega dela,« je povedal vodja projekta **Ivan Pečovnik**, univ. dipl. inž. rud.

»Z mag. Marjanom Hudejem sva jeseni obiskala skopski rudarski inštitut, kjer smo pregledali vsebino študije, razdelili delo, ogledala pa sva si tudi razmere na terenu, to je TE Bitola, premogovnike s površinskim kopom ter območja predvidenega podzemnega odkopavanja. Gre za tri ležišča, in sicer Podinska serija Suvodol, Brod Gneotino in Živojno.

V sedanjih premogovnikih imajo zalogo še do okoli leta 2010, zaloge pod zemljo pa so velike. Gre za okoli 1,8 milijarde ton lignita, podobne kakovosti velenjskemu. Alternativa domačim podzemnim zalogam premoga je uvoz nafte, mazuta oziroma zemeljskega plina.

Omenjena študija naj bi pokazala, ali je nadaljnje tehnično delovanje v smeri priprav za podzemno odkopavanje

Gostje iz Makedonije so si prvič ogledali podzemno pridobivanje premoga.

premoga ekonomsko, tehnično in varnostno upravičeno. Makedonci so velenjski premogovnik za to nalogo izbrali zato, ker nas poznajo in nam na podlagi dolgoletnih izkušenj zaupajo, da jim bomo svetovali prave idejne rešitve oziroma jih pravilno usmerili.« V Premogovniku Velenje je bila oblikovana projektna skupina, ki jo vodi mag. Marjan Hudej, vodja PC RGP, v njej pa so poleg Ivana Pečovnika kot vodje projekta, še: Husein Djuherić – rudarsko projektiranje, Slavko Homan – strojno projektiranje, mag. Dušan Puc – elektro projektiranje, mag. Zdenko Založnik – projektiranje zračenja, Marko Ranzinger – hidrogeologija, Janez Mayer – geomehnika, Dean Papež – geologija in Matjaž Koželj – jamomerska dela.

Domači premog zagotavlja energetska neodvisnost

11. in 12. novembra so bili v Premogovniku Velenje na obisku predstavniki REK Bitola in Rudarskega inštituta

Skopje. Pozdravil jih je direktor Premogovnika dr. Evgen Dervarič in izrazil zadovoljstvo, da so velenjski rudarski strokovnjaki pridobili omenjeni posel za Makedonijo.

Gostje iz Makedonije so si nato ogledali jamo in tako sploh spoznali, kako izgleda in poteka podzemno odkopavanje premoga.

Seznani so se z našimi podzemnimi razmerami, obsegom jame, načinom odkopavanja, tehnologijo, opremo in objekti v jami. Ogledali so si tudi objekte na površini, rekultivirane površine in TE Šoštanj.

»Drugi del obiska pa je bil, seveda, namenjen pregledu našega dosedanjega dela pri študiji, izmenjavi manjkajočih podatkov, usmeritev in idej.

Ugotovili smo, da smo za odpiranje prvega premogovnika uporabili dober pristop in da smo opravili že 80 odstotkov dela.

Tehnične usmeritve sta potrdila naročnik – Rudarski inštitut Skopje – in investitor – makedonsko elektrogospodarstvo. Tako bomo sedaj po ena-

kem postopku nadaljevali študijo za druga dva premogovnika.

Sodelovanje pri opisanem poslu bomo pospešeno nadaljevali, predvsem bo sedaj bolj konkretno sodelovanje med strokovnjaki obeh podjetij na različnih nivojih,« je povedal Pečovnik.

In kakšni so bili vtisi gostov?

Dva makedonska rudarska strokovnjaka smo povprašali za njuno mnenje o poslovnem sodelovanju s Premogovnikom Velenje.

Prof. dr. Veljan Cavirovski, Rudarski inštitut Skopje: »Spoznali smo veliko jamo, dobro organizirano in zelo zahtevno. Proizvodnja, ki jo dosegate, je velik uspeh za vaše delavce in vodstvo podjetja. Prepričan sem, da imate prihodnost, možnosti za razvoj in veseli smo, da smo se z vami dogovorili za sodelovanje.

Imamo tri ležišča premoga pod zemljo in vaša tehnologija pridobivanja premoga se nam zdi primerna tudi za nas, seveda z manjšimi korekcijami.

Vaš sloj lignita je večji kot naš. Debelina naših slojev premoga je okoli 3 metre, premog pa leži na globini od 150 – 200 metrov. Premoga imamo veliko, na velikih površinah in je kvaliteten.

Kot sta dejala tudi vaš direktor dr. Dervarič in mag. Marjan Hudej, so pri nas boljše odkopne razmere od vaših. Pri vas je namreč treba veliko pripravljalnih del, da pridete do ležišča in do začetka dela odkopa. Imate pa, na srečo, zelo debel sloj, zato je lahko količina odkopanega premoga velika in pokrije stroške.

Prepričan sem, da premog ima prihodnost. V Evropi se skoraj tretjina električne energije pridobi iz premoga, v svetu pa celo 35 odstotkov. To daje upanje v razvoj premogovništva za vas in za nas.

Seveda pa je veliko odvisno tudi od politike obeh držav in prepričan sem, da se obe državi zavedata pomena energetske neodvisnosti, ki temelji na domačem premogu in energiji iz hidroelektrarn, manj pa na nafti in plinu, ker pač nimamo svojih virov.«

Dr. Borče Andreevski, direktor razvoja in investicij REK Bitola: »Pri nas imamo veliko izkušenj s pridobivanjem premoga na dnevnih kopih, podzemnega pridobivanja premoga pa ne poznamo in si ga sploh nismo mogli predstavljati. No, vtisi so zelo zanimivi. Podzemlje je povsem drugačen svet, druga struktura okolja.

Z vašimi kolegi smo sklenili dogovor o izdelavi feasibility študije. V njej bomo uporabili vaše izkušnje in jih prenesli k nam, če bodo ugotovitve v študiji, seveda, ustrezne s tehničnega in ekonomskega vidika in če bodo ustrezale našim razmeram in zmogljivostim, ki jih želimo z našim premogom doseči.«

Diana Janežič

Nič več čakanja v vrsti za premog

Iz Premogovnika Velenje so tovornjaki 28. oktobra odpeljali zadnje tone premoga za široko potrošnjo. Zaključeno je namreč odkopavanje v objektu 300 klasirnice in drobilnice, ki je začel delovati v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, v času, ko so bile potrebe po premogu zelo velike.

Pred 20 leti prodaja premoga ni bila zanimiva samo za Termoelektrarno Šoštanj, ampak tudi za druge velike in majhne kupce. Tako smo še leta 1986 prodali skoraj milijon ton velenjskega premoga različnim kupcem, v zadnjih dveh letih pa je prodaja upadla na samo 30.000 ton letno.

Med največjimi kupci sta bila tudi Toplarna Ljubljana in Videm Krško. Veliko premoga smo prodali tudi v široki potrošnji, trgovinam, gospodinjstvom, izvažali pa smo ga celo v Avstrijo in na Hrvaško.

Kot je povedal **Boris Močilnik**, direktor za gospodarsko področje, ki se je skoraj 30 let ukvarjal s prodajo premoga, je bil premog vsako leto dražji, čeprav njegove cene zadnja leta nismo spreminjali. »Premog je bil do leta 1990 oproščen vseh davkov, potem pa sta bila uvedena prometni davek in taksa za obremenjevanje okolja. Tona premoga, naloženega na tovornjak ali traktor, je nazadnje veljala 12.500 SIT, od tega so bile polovico dajatve.«

Zaradi spremenjenih ekoloških in tržnih razmer se je povpraševanje po velenjskem lignitu zmanjševalo iz leta v leto. Zato smo v Premogovniku izdelali posebno študijo, ki je pokazala, da je ekonomsko upravičeno klasirnico, drobilnico in naprave za odkop premoga za široko potrošnjo opustiti, odvoz premoga pa preusmeriti v nov objekt. Z gradnjo novega objekta smo začeli septembra lani in ga že dokončali, tako da bo odvoz premoga v celoti preusmerjen decembra letos.

Diana Janežič

PROIZVODNJA OKTOBER 2003

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK	- PRIMANJ.	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. načrt	mes. načrt	doseženo	na osn. načrt	na mes. načrt	na osn. načrt	na mes. načrt	
PROIZVODNJA	277.000	409.200	412.650	135.650	3.450	148,97	100,84	17.194
PRIPRAVE	15.000	13.200	8.050	-6.950	-5.150	53,67	60,98	335
PREMOGOVNIK	292.000	422.400	420.700	128.700	-1.700	144,08	99,60	17.529

Strateška konferenca HSE

6. in 7. novembra je v Logarski dolini potekala strateška konferenca skupine HSE. Njen namen je bil določiti nabor projektov izgradnje novih proizvodnih zmogljivosti v slovenskem elektrogospodarstvu in vlogo skupine HSE pri njihovi realizaciji.

Strateška konferenca družb skupine HSE se je pričela z ugotovitvijo, da so danes za družbe, ki delujejo v elektrogospodarstvu, ključni trije dejavniki: podnebne spremembe, varna in zanesljiva dobava električne energije ter liberalizacija trga z električno energijo in posledično spremenjeni pogoji poslovanja.

Dejstvo je, da se je na te spremembe potrebno odzvati s povečano proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, povečano učinkovitostjo proizvodnih zmogljivosti, povečano stopnjo rezervnih zmogljivosti, uravnoteženo strukturo proizvodnih virov ter tržno naravnanim managementom v skupini HSE.

V luči te ugotovitve so direktorji proizvodnih družb skupine HSE - Dravskih elektrarn Maribor, Savskih elektrarn Ljubljana, Soških elektrarn Nova Gorica, Termoelektrarne Brestanica, Termoelektrarne Šoštanj in Premogovnika Velenje – v nadaljevanju konference predstavili strateške razvojne načrte svojih družb in možne programe vlaganj v nove proizvodne zmogljivosti.

Skupaj je bilo predstavljenih enajst projektov, katerih upravičenost bo pred dokončnim izborom s strani lastnika potrdila še neodvisna mednarodna institucija.

Hkrati pa teh enajst projektov pomeni osnovo za izdelavo strateškega načrta HSE, ki bo izdelan najkasneje v treh mesecih po sprejetju Nacionalnega energetskega programa. Mag. Drago Fabijan, generalni direktor HSE, je ob zaključku prve strateške konference HSE izrazil zadovoljstvo: «Makroekonomski pogled na razvoj energetike v regiji, v kateri se nahaja Slovenija, kaže na pomembnost čimprejšnjega pričetka gradnje novih proizvodnih zmogljivosti, še posebej v luči dejstva, da je Slovenija postala velika neto uvoznica električne energije.

Struktura virov tako v HSE kot v Sloveniji je sicer zelo dobra, zato jo moramo z novimi proizvodnimi objekti le še

nadgrajevati in s tem omogočiti visoko fleksibilnost in prilagodljivost, ki jo trg električne energije zahteva.

Prepričan sem, da smo sposobni kakovostno pripraviti in uresničiti takšen nabor projektov, ki bodo omogočili skupini HSE, da bo tudi po vstopu Slovenije v EU vodilni ponudnik električne energije, ki bo zagotavljal varno in zanesljivo dobavo po konkurenčnih cenah.»

Minister za okolje, prostor in energijo mag. Janez Kopač, ki se je udeležencem konference pridružil v petek, 7. novembra, je poudaril, da smo v obdobju, ko je nujno treba začeti nov investicijski cikel: «Prav zato sem zadovoljen, da je HSE organiziral strateško konferenco, saj je ta pravi odgovor na izzive, ki so pred skupino in pred slovenskim elektrogospodarstvom v naslednjem obdobju.»

Mag. Petja Rijavec

7. strateško-poslovna konferenca

V hotelu Barbara v Fiesi bo od 11. do 13. decembra potekala že 7. strateško-poslovna konferenca poslovnega sistema Premogovnik Velenje.

Na njej bodo uprava in prokuristi sistema ter direktorji hčerinskih družb pregledali sklepe lanske konference, ocenili realizacijo delovnih načrtov za leto 2003, pregledali program razvoja podjetja od leta 2008 do 2014, verificirali strateške usmeritve in postavili cilje, se seznanili s projektom prestrukturiranja poslovnega sistema in projektom kakovosti ter pregledali delovni načrt za leto 2004 za matično podjetje, za hčerinska podjetja in za razvojne programe.

mag. Petja Rijavec

Katalogu izobraževanja za leto 2004 na pot

»Znanje zaposlenih je tisto, po čemer se podjetja med seboj razlikujejo. Naložba v znanje se povrne v večji uspešnosti podjetja, v večji motiviranosti, uspešnosti in zadovoljstvu zaposlenih, v ustvarjalni organizacijski klimi.«

Takole vas bo v uvodu nagovoril novi katalog izobraževanja za leto 2004, ki bo izšel ta mesec in ga bodo prejeli vodje služb in obratov, na voljo pa bo tudi v naši službi.

Vanj smo vključili izobraževalne aktivnosti, ki podpirajo strateške cilje podjetja, standarde kakovosti, nekatere vsebine pa so že odraz predlogov in sugestij iz letnih pogovorov.

Izobraževalne oblike smo razdelili v šest sklopov:

- I. Izpopolnjevanje in usposabljanje za proizvodni proces in varnost
- II. Komuniciranje in vodenje
- III. Ekonomsko poslovna znanja
- IV. Tuji jeziki
- V. Kakovost in ravnanje z okoljem
- VI. Računalništvo

Katalogu smo priložili obrazec »Vaši predlogi za izobraževanje«, ki ga lahko izpolnite in oddate v Razvoju kadrov. Veseli bomo vaših predlogov.

Kaj se je v Razvoju kadrov na področju izobraževanja v začetnih mesecih novega šolskega leta še dogajalo?

- Za vodiče Muzeja premogovništva Slovenije smo pripravili jezikovni tečaj osnov v nemškem jeziku. Vsebina programa je prilagojena praktičnemu komuniciranju in posebej tej ciljni skupini. Tečaj obiskuje osem vodičev.
- V sodelovanju z Ljudsko univerzo Velenje smo 11 zaposlenih na Premogovniku Velenje vključili v projekt PHARE 2000 »Evropski jezik za sodobnega managerja«.

Namen projekta je osvežiti, izboljšati in nagraditi znanje angleškega / nemškega jezika. Udeleženci so se usposobili za pisno in ustno sporazumevanje v tujem jeziku na osnovni ali višji

ravni. Izobraževanje so udeleženci projekta uspešno zaključili z opravljanjem državnega javno veljavnega izpita iz tujih jezikov za odrasle. S tem so si pridobili javno listino o znanju jezika, ki jo izdaja Državni izpitni center. 7 sodelavcev je opravilo izpit za angleški jezik ter 4 izpit za nemški jezik.

- V oktobru smo skupaj z obratom Zračenje in izobraževanje pripravili Seminar za izvajalce praktičnega pouka, ki se ga je udeležilo 6 sodelavcev Premogovnika Velenje in HTZ. Osnovni namen seminarja je bil osvežiti znanja iz varstva

pri delu pri pouku praktičnega izobraževanja.

- V novembru smo organizirali seminar Pedagoško-andragoško usposabljanje mentorjev. Namenjen je bil učiteljem, inštruktorjem in tistim sodelavcem, ki sodelujejo v procesu izvajanja praktičnega pouka dijakov srednjih strokovnih šol ter študentov višjih in visokih šol. Seminarja se je udeležilo 23 mentorjev iz Premogovnika Velenje in 4 mentorji iz HTZ.

**Božena Steiner,
Majda Lampret,
Natalija Lah**

Projekt »Spodbujanje poklicnega izobraževanja s pomočjo poklicne vzgoje v osnovni šoli«, ki ga vodi ekspertna skupina, sestavljena iz predstavnikov IZIDE, osnovnih šol, srednjih šol in delodajalcev, teče dalje tudi to šolsko leto.

Kar navadili smo se že, da prihajajo med nas učenci OŠ Livada in MPT iz Velenja. V oktobru smo skupaj z obratom Zračenje in izobraževanje za 8 učencev OŠ Livada pripravili osvežitveno elektro delavnico.

Tokrat so se učenci v delavnici pomešali med učence praktičnega pouka, jih opazovali med delom in se aktivno vključevali v učno-delovni proces.

Pri montaži nove sedežnice je pomagal helikopter

Na Golteh je gradbišče. Delavci različnih podjetij opravljajo vzdrževalna in obnovitvena dela na objektih in smučarski center, ki je bil leto dni zaprt, pospešeno pripravljajo na novo zimsko sezono. Med njimi so tudi delavci profitnih centrov SIPO in ESTO v HTZ IP.

Na Golteh so izvajali več projektov, in sicer remont in vzdrževanje nihalke, sedežnic in vlečnic ter montažo nove trisedežnice Medvedjak. Kot sta povedala **Matej Zaluberšek**, vodja PC SIPO, in **Miran Glinšek**, njegov pomočnik, vodja Tehničnih služb in vodja strojnih del na Golteh, so bila dela zahtevna, a tudi izziv za delavce HTZ IP ter priložnost za pridobivanje podobnih poslov na drugih smučiščih.

Vzdrževalna dela nihalke so potekala julija in avgusta.

Menjali so nosilno vrvo, kar je bilo izredno zahtevno delo. V Sloveniji imamo le tri nihalke, poleg Golt še nihalke na Veliko Planino in Vogel, malo izkušnej s tovrstnimi deli, pa tudi v svetu sta le dve podjetji, ki se ukvarjata s tem.

»Poleg menjave vrvi smo opravili tudi vsa vzdrževalna dela oziroma obnovo celotnega tehničnega dela nihalke. Tako smo pregledali uteži, opremo kabine, pogone, zavore, skratka storili smo vse, kar je potrebno za tehnični pregled in izdajo uporabnega dovoljenja. Osnova za naše delo so bili inšpekcijski zapisniki in ustrezna zakonodaja,« je povedal Glinšek.

Drugo zahtevno delo, tako z organizacijskega kot tehničnega vidika, pa je bila montaža nove trisedežnice Medvedjak. »Aktivnosti smo začeli v avgustu, predvsem z ogledom terena, pridobivanjem dovoljenj in pripravljanjem projektov.

Nabavljena je bila rabljena sedežnica v Italiji, ki smo jo v naših delavnicah kompletno remontirali.

Celoten posel je bil zelo zahteven, kajti teren je težko dostopen s tovornimi vozili. Na Golte je bilo treba prepeljati ves gradbeni in drug material, pri tem pa je bilo treba paziti, da ne bi preveč poškodovali okolice, kajti gre za krajinski park in smučišče, ki ne trpi poškodb terena,« je povedal Glinšek.

Helikopter je opravil levji delež pri montaži.
(foto Hans Avberšek)

Po besedah Mateja Zaluberška dela potekajo po načrtih in so v zaključni fazi. Tehnični pregled je načrtovan 12. decembra, ko naj bi se tudi uradno začela letošnja zimska smučarska sezona.

V začetku novembra so postavljali jeklene konstrukcije novih stebrov, kar je bilo od vsega najbolj zahtevno delo. Lotili so se ga s pomočjo helikopterja, to pa je za 14 dni skrajšalo montažo in zmanjšalo stroške.

»Na tak način montaže nove trisedežnice smo se temeljito pripravili, kar potrjuje tudi podatek, da smo osem stebrov zmontirali v manj kot eni uri. In za to uro dela je bilo treba pred tem opraviti veliko logističnega in organizacijskega dela.

Pridobiti smo morali vsa dovoljenja za polet in delo helikopterja, pripraviti heliodrom, zagotoviti zadostne količine kerazina, pri čemer nam je pomagala Slovenska vojska, tehnično varovanje, prvo pomoč, gasilce, obvestiti vse prizadete, to je lov-

ce, domačine...

Vodenje in izvajanje del je bilo mednarodno, saj je bil helikopter s posadko ukrajinski, kapetan plovila Švicar, vendar smo dobro komunicirali in vse delo odlično opravili,« sta povedala sobesednika.

Z namestitvijo sedežev za prevoz smučarjev bo gradbeni del postavitve sedežnice zaključen, da pa bi lahko obratovala kot javno prevozno sredstvo, bo pooblaščen organizacija opravila strokovni tehnični pregled, Ministrstvo za promet in zveze pa bo nato izdalo dovoljenje za uporabo.

To je bil prvi projekt HTZ IP na področju žičničarstva, kar je zanje nov, zanimiv program. »To je za naše podjetje primeren program, saj smo dokazali, da lahko obnovimo žičniške naprave in vodimo kompletno montažo. Ti projekti so za nas zanimivi tudi zato, ker so dokaj veliki in primerni za naš način dela in našo organiziranost,« je poudaril Zaluberšek.

Diana Janežič

Primer dobre prakse – obisk v podjetju LIV Plastika, d.o.o.,

“Edina trajna konkurenčna prednost podjetja je zmožnost hitrejšega učenja v primerjavi s konkurenti.”

John Keane, Financial Times

Lahko bi zapisali, da smo v podjetju HTZ IP Velenje s strateškim projektom 20 ključev v prelomnem obdobju, s trdno izraženo željo, da povečamo učinkovitost svojih poslovnih procesov.

Hkrati aktivnosti pri osvajanju tehnike in vrednot 20 ključev **napovedujejo nove upravljavske procese za doseganje potrebnih standardov** (ISO, OHSAS in standardov dejavnosti), pripravo vitke proizvodnje ter stalen in celovit proces prestrukturiranja dejavnosti.

V procesu izvajanja projekta 20 ključev v **1. fazi v podjetju HTZ** spoznavamo delovanje in učinke prvih treh ključev: 1. ključ Čiščenje in organiziranje, 2. ključ Organizacija sistema in vodenje s cilji in 3. ključ Aktivnosti v delovnih skupinah.

Bistvo posredovanja metode je v uporabi strokovnih svetovalcev, v slovenskem primeru je to podjetje Deloitte & Touche, v lastnem izpopolnjevanju ter primerjanju z najboljšimi.

Prav to primerjanje z dobrimi podjetji in voditelji pri uvajanju sodobnih tehnik in metod dela nas je zahvaljujoč

tehniko 20 ključev popeljala na **obisk podjetja LIV Plastika v Postojni**.

Na ogledu priznanega industrijskega podjetja 16. oktobra smo bili: 18 zaposlenih z vseh nivojev dela v HTZ, zaposleni iz proizvodnje, vodje delovnih skupin in ključev (tako imenovani ključarji), vodstveni delavci in tisti, ki imajo največ opravka s projektom. LIV Plastika je podjetje v skupini LIV, delniška družba. Začetki podjetja LIV Postojna segajo v leto 1954, ko je pod tem imenom začela z delovanjem manjša kovinarska delavnica.

Danes je podjetje LIV sistem, ki s **64 mio EUR** letne prodaje in nekaj več kot 800 zaposlenimi spada med srednje velika slovenska podjetja. Izvozijo več kot **80 odstotkov celotne prodaje**, od tega skoraj 40 odstotkov na zahtevna tržišča zahodne Evrope, skupno pa **izvažajo v 50 držav** po vsem svetu.

LIV Plastika, d.o.o. je največja, sodobno organizirana in visoko tehnološko usposobljena družba v koncernu LIV Postojna.

V družbi je 340 zaposlenih in ustvari 40 milijonov EUR letne prodaje.

Proizvodni program družbe obsega: sesalnike za prah, straniščne splako-

valnike, plastične sifone, elemente za suho vgradnjo ter sestavne dele iz termoplastov za avtomobilsko in druge industrije.

Družba posluje skladno z zahtevami mednarodnih standardov ISO 9001 in ISO 14001.

Po besedah direktorja LIV Plastika **Zorana Trošta**, ki je gonilna sila projekta 20 ključev, jim ta metoda omogoča uravnoteženo izboljševanje na področjih poslovanja, ki so bistveni za doseganje konkurenčne prednosti podjetja.

Bistvo metode je v aktivnem vključevanju vseh zaposlenih.

Med našim obiskom so nam metodo in vsebino oglasnih desk razložili delavci iz proizvodnje, ki so sami pristojni za njihovo urejanje.

S posameznimi ključi so pridobili oceno in stanje, ključu pripadajočega področja poslovanja, potem pa v procesu izboljševanja z istimi merili ugotavljajo učinke.

Uporaba metode že kaže opazne izboljšave na področjih urejanja delovnih mest, organizacije poslovanja in

Po sprejemu pri vodstvu podjetja LIV so nam zaposleni pokazali oglasne deske, ki jih sami urejajo.

Urejenost in čistost delovnih prostorov sta bili očitni in sta nas navdušili.

zniževanja zalog. Uvajanje vseh 20 ključev v LIV Plastika bo trajalo do leta 2005.

Slikovito predstavitev uvajanja in dela na posameznih ključih sta nam predstavljala tudi **vodja proizvodnje Milan Širca in vodja projekta Aleksander Valenčič**.

Ponosni so na dognano ciljno vodenje, na visoko učinkoviti proces stalnih izboljšav ter na vsakodnevne delavnice za izboljševanje in napredek stanja.

Urejenost poslovnih prostorov, oglasnih desk, vzorčnih pisarn, predvsem pa ozaveščenost vseh zaposlenih o pomenu tehnike 20 ključev so nas vse do zadnjega navdušili.

Prav zaradi vestnega in stalnega pristopa k izvajanju metode se lahko pohvalijo, da so v začetku septembra 2003 v LIV Plastika izpeljali tudi **certifikacijsko presojo sistema vodenja kakovosti za avtomobilsko industrijo VDA 6.1**. Presojo je izvedla akreditirana ustanova ÖQS iz Avstrije.

Presojali so razvijajoči in perspektivni program za avtomobilsko industri-

jo v LIV Plastiki. Presojevalci ÖQS so pohvalili urejenost tovarne in visok nivo tehnološke opremljenosti. Na osnovi dobrih rezultatov presoje je LIV Plastika prejela certifikat za sistem VDA 6.1, ki je dokazilo o izpolnjevanju višjih zahtev, kot jih sicer določa osnovni standard kakovosti ISO 9001 : 2000.

Koristi našega ogleda so nedvomno izjemne!

Ne samo spoznavanje tehnike 20 ključev v praksi in osebne izkušnje strokovnjakov iz odličnega podjetja, temveč tudi **učenje in spoznavanje modernih industrijskih sistemov** imajo lahko zelo pozitiven učinek na udeležence ekskurzije in posredno tudi na vse zaposlene v HTZ IP.

Prav učinkovito učenje oziroma izobraževanje zaposlenih pa je v svetu ocenjeno kot vlaganje, ki se na dolgi rok najbolj obrestuje v rasti poslovnih rezultatov in v razvoju podjetja.

mag. Marijan Lipičnik

Oglasne deske so informacijsko in motivacijsko mesto v podjetju. (vse fotografije Peter Hudournik)

Varno delo s kemikalijami

Ljudje poznamo že več kot 21 milijonov različnih kemičnih snovi. Tako ni nič čudnega, da se z njimi srečujemo prav vsi in pravzaprav vsak dan. V službi, doma, pri dejavnostih, ki jih opravljamo v prostem času ... Ob najrazličnejših priložnostih torej. Večina kemičnih snovi pa ima določene lastnosti, zaradi katerih so lahko te snovi nevarne za okolje ali škodljive za zdravje.

Ker so med kemikalijami jedke, eksplozivne, lahko vnetljive in strupene snovi, je seveda nujno, da z njimi pametno in previdno ravnamo.

Vsi ljudje, ki pri svojem delu uporabljajo nevarne snovi, morajo biti za to usposobljeni. Samo tako jim lahko zagotovimo varno delo brez škodljivih posledic na zdravje in zmanjšamo tveganje za nastanek nesreč.

Posebna letna usposabljanja za zaposlene, ki delajo z nevarnimi snovmi, so pri nas zakonsko predpisana. Med ponudniki tovrstnih izobraževanj je tudi Inštitut za ekološke raziskave ERICo Velenje.

Še pred koncem letošnjega leta bodo za to dejavnost dobili tudi uradno pooblastilo – dovoljenje za delo, ki ga podeljuje Ministrstvo RS za delo, družino in socialne zadeve.

Izobraževanja o varnem delu s kemikalijami v ERICu Velenje pripravljata Matjaž Vetrih, dipl. san. inž., in Boštjan Mikuž, univ. dipl. inž. kem. teh., ki sta opravila tudi izpit za varno delo z nevarnimi snovmi, večkrat pa sodeluje še mag. Mojca Bole, ki v inštitutu ERICo vodi oddelek za tehnološke storitve in svetovanje.

Redna letna usposabljanja za zaposlene navadno trajajo štiri šolske ure, izvajalci pa za udeležence pripravijo tudi gradivo. Predavanja popestrijo s filmi, ki na nekoliko drugačen, bolj sproščen, a zelo zanimiv in poučen način predstavijo obravnavano tematiko.

V lanskem in letošnjem letu so sodelavci ERICa Velenje pripravili izobraževanje tudi za zaposlene v Premogovniku Velenje. Leta 2002 so se spoznavali z varnim ravnanjem z nevarnimi snovmi, letošnja tema pa so bili jamski plini. Obakrat je bilo slušateljev skoraj 300.

Med 10. in 15. novembrom je Matjaž Vetrih vodil štirideseturno izobraževanje o varnem delu s kemikalijami v Prištini. To usposabljanje, ki je bilo sestavni del evropskega projekta »Kosovomont Vocational Training«, je bilo namenjeno obratovodjem KEK.

KEK je kratica za »Kosovo elektro kombinat«, v katerega sodijo elektrarni Kosovo A in Kosovo B, dva dnevna kopa lignita, elektrodistribucija in podjetje za vzdrževanje premogovnikov.

Nosilec projekta »Kosovomont Vocational Training« je podjetje HTZ IP Velenje (natančneje njihov profitni center SIPO), ki je bil za izvajalca izbran na mednarodnem razpisu. Na razpis so se prijavi v okviru konzorcija, v katerem so poleg HTZ IP še Rudis in Šolski center Velenje.

V tednu dni se je 20 slušateljev predavanj v Prištini podrobno seznanilo s kemikalijami ter z varnim delom z njimi. Vsa snov je temeljila na evropski zakonodaji in predpisih, ki urejajo promet in ravnanje z nevarnimi kemikalijami.

PAZI, UPORABI VARNO!

SIMBOLI ZA OZNAČEVANJE NEVARNIH LASTNOSTI SNOVI

<p>E EKSPLOZIVNO</p> <p>Tako označene snovi lahko ob dovoljenem pritisku (pri udarcu, vnetanju, trenju, povišani temperaturi) eksplodirajo (je v žari eksplozivne sprostitve). PRIMERI: dinamit, nitroglicerol, TNT.</p> <p>EKSPLOZIVNO</p>	<p>O OKSIDATIVNO</p> <p>Tako označene snovi zaradi različnih vplivov oddajajo toploto in lahko celo burno reagirajo ob stiku z drugimi, zlasti vnetljivimi materiali, kar lahko privede do požara. PRIMERI: vodni peroksid (30 odst. razt. v 100 delcih raztopine), kromova kislota.</p> <p>OKSIDATIVNO</p>
<p>F ZELO LAHKO VNETLJIVO</p> <p>Tako označene snovi so lahko tekočine, ki imajo zelo nizko vzmetno temperaturo, pri kateri snov začne goreti, in niso vnetljive. So tudi plini, ki se na zraku vnamejo že pri sobni temperaturi (20 °C in običajnem zračnem tlaku (1 bar)). PRIMERI: aceton, etanol, volframski oksid.</p> <p>ZELO LAHKO VNETLJIVO</p>	<p>L LAHKO VNETLJIVO</p> <p>Tako označene snovi so lahko vnapreje za po vžajenje ali v stiku z ognjem, v obliki prašine, če se izpostavljene segrevanju ali vžajenju takoj. PRIMERI: bencin, etanol, aceton, kerosen in petrol.</p> <p>LAHKO VNETLJIVO</p>
<p>T ZELO STRUPENO</p> <p>Tako označene snovi že v majhnih količinah povzročajo hude okvare zdravja (pri rak, dedne genetske okvare, oslabilne plodnosti) ali celo smrt, če jih zaužijemo, vdihnemo ali če pridejo v stik z nado kože. PRIMERI: napitnica cianidov, brom, volframski oksid, volframski dioksid, ogljikov dioksid, nikotin.</p> <p>ZELO STRUPENO</p>	<p>T STRUPENO</p> <p>Tako označene snovi lahko povzročijo hude okvare zdravja (pri rak, genetske okvare, oslabilne plodnosti) ali celo smrt, če jih zaužijemo, vdihnemo ali če pridejo v stik z nado kože. PRIMERI: klor, metanol, karbena kislota, natrijev klorid (NaCl), klorovodikova kislota.</p> <p>STRUPENO</p>
<p>Xn ZORAVJU ŠKODLJIVO</p> <p>Tako označene snovi lahko povzročajo okvare zdravja pri zaužitju, vdihavanju ali stiku s kožo. Lahko imajo tudi daljšarodne vplive in povzročajo okvare, ki jih ne opazimo takoj, tudi rakava obolenja, dedne genetske okvare ali zmanjšanje plodnosti. PRIMERI: baker, kromov oksid, nitrobenzol, natrij palat, selen.</p> <p>ZORAVJU ŠKODLJIVO</p>	<p>Xi DRAŽILNO</p> <p>Tako označene snovi povzročajo draženje kože, oči in dihal. V dolžnih primerih povzročijo tudi hude poškodbe oči. PRIMERI: amoniak, amoniakova kislota, natrijev hidroksid (NaOH), natrijev klorid (NaCl), klorovodikova kislota.</p> <p>DRAŽILNO</p>
<p>C JEDKO</p> <p>Tako označene snovi lahko poškodujejo ali celo unižijo živo živo (npr. malo kralje) in rakavine meduze (npr. žigelj), s katerimi pridejo v stik. Tako označene snovi lahko povzročijo kožne opekline. PRIMERI: koncentrirana kislota (npr. žilje, žigelj, galena ožilje, žilje).</p> <p>JEDKO</p>	<p>N OKOLJU NEVARNO</p> <p>Tako označene snovi lahko povzročijo takojšnje ali pa daljšarodne škodljive okolje (voda, tla, zrak) in ogroženosti, ki živa v njih škodljivo (npr. belaste, plati, obo ...). PRIMERI: nekateri barvani in barvani (barvi, barvi, žilje, galena, žilje, volframski oksid, natrij palat).</p> <p>OKOLJU NEVARNO</p>

Obravnavali so različne teme, na primer posamezne vrste in lastnosti kemikalij, razvrščanje, označevanje in pakiranje kemikalij, jamske pline, vpliv kemikalij in posledice nepravilnega ravnanja z njimi na zdravje in okolje, ravnanje ob nezgodah, mejne vrednosti za nevarne snovi in monitoring, temeljne obveznosti delodajalcev in delavcev, osebno varovalno opremo.

Pravilnega ravnanja z nevarnimi snovmi so se naučili tudi s pomočjo praktičnih primerov, ob koncu pa so pridobljeno znanje utrdili in preverili s testom.

Vsebine, ki jih je Matjaž Vetrih podal udeležencem izobraževanja v Prištini, so takšne, kot jih na izobraževanjih o varnem delu s kemikalijami posreduje tudi drugod.

Običajno pa so le-te v nekoliko skrženi obliki, saj gre pri letnih usposabljanjih predvsem za obnavljanje znanja in seznanjanje z novostmi. Udeleženci teh izobraževanj so z nevarnimi snovmi namreč že dokaj dobro seznanjeni.

Mojca Ževart

Poznamo znake za nevarne snovi?

Kar okoli sedemdeset tisoč kemikalij je takšnih, ki jih ljudje v sodobnem svetu uporabljamo v vsakdanjem življenju. V trgovinah lahko kupimo tudi kemikalije, ki so označene z X_n , kar pomeni, da so zdravju škodljive, ali z X_1 , kakor so označene dražilne snovi.

Topila, čistila, tekočine proti zmrzovanju, barve, laki, razredčila, impregnirna sredstva, škropiva, dezinfekcijska sredstva ... Zelo koristno je, če poznamo oznake, ki opozarjajo na nevarne lastnosti različnih snovi, in jih tudi upoštevamo. Ravnanje s kemikalijami moramo tem lastnostim prilagoditi.

Vemo, da je s kemičnimi snovmi treba ravnati izredno previdno, saj je večina takšnih, ki lahko povzročijo kakšno nesrečo ali škodujejo našemu zdravju. K previdnosti pa kliče tudi dejstvo, da o škodljivosti večine kemikalij ne vemo dovolj. Po podatkih Sveta RS za varstvo okolja ne poznamo vseh učinkov na zdravje ljudi za kar osemdeset odstotkov kemičnih izdelkov in za šestdeset odstotkov zdravil.

Znanje o nevarnih lastnostih oziroma o škodljivosti kemičnih snovi pridobimo z različnimi laboratorijskimi poskusi, številne organizacije se ukvarjajo s tovrstnimi študijami, nekaj pa se, žal, naučimo tudi ob nesrečah.

Velikokrat je tako, da se rabi kemikalij ne moremo izogniti, z varnim ravnanjem in s previdnim ukrepanjem pa se lahko izognemo nesrečam ali njihove posledice vsaj omilimo.

Vzroki za nesreče so najpogosteje nevednost, nepazljivost, malomarnost, nezaveščenost. Karkoli izmed naštetega lahko kaj hitro privede do nesreče – nevarna snov se razlije ali razsuje, prostor se onesaži z odpadnimi plini ali s hlapi, snov se vname ali eksplodira. Strupene snovi iz kemikalij lahko pridejo v naše telo na različne načine. Lahko jih vdihavamo, zaužijemo, lahko prehajajo skozi kožo. Posledice, do katerih pride zaradi izpostavljenosti škodljivim snovem, so različne. Odvisne so namreč od vrste kemikalije, njene količine, od časa izpostavljenosti in od tega, ali gre za enkratno ali večkratno izpostavljenost. Tako se lahko zaradi neprevidne rabe kemikalij akutno ali kronično zastrupimo. Znaki zastrupitve so lahko lokalni (opekline, kožna vnetja, razjede, draženje kože in sluznic, kihanje, kašelj, dušenje, bruhanje ...) ali sistemski, kakor poimenujemo okvare organov in organskih sistemov.

Prvo pravilo varnega ravnanja s kemikalijami je, da se o snovi, ki jo uporabljamo, najprej dobro poučimo. Vedno moramo prebrati, kaj je zapisano na embalaži in na varnostnem listu in vsa navodila dosledno upoštevati.

Vse kemikalije moramo vedno hraniti ločeno od živil in na mestih, ki niso dosegljiva otrokom.

Vse izdelke, ki vsebujejo škodljive snovi ali imajo katero od nevarnih lastnosti, vedno hranimo v originalni embalaži, jih ne prelivamo ali presipamo. Z embalažo ravnamo previdno, tudi ko je prazna.

Vedno imejmo le toliko kemikalij, kot jih potrebujemo in si ne delajmo večjih zalog. Pri delu s kemikalijami uporabljajmo primerna zaščitna sredstva in vedno, kadar je to mogoče, bolj nevarno kemikalijo zamenjajmo s takšno, ki je manj nevarna.

Posebno previdni moramo biti pri koncentratih. Pozorni bodimo na to, da bomo resnično uporabili le potrebno in predpisano količino.

Kljub pogostim opozorilom je tudi v Sloveniji še vedno veliko različnih nesreč in zastrupitev z nevarnimi snovmi. Med ponesrečenci oziroma zastrupljenci so enako pogosto kot odrasli tudi otroci, največ tovrstnih nesreč pa se zgodi v domačem okolju.

V naših kuhinjah, kopalnicah, shrambah in garažah preži na nas precej nevarnosti, ki se jih kot kaže še vedno premalo zavedamo in jih jemljemo preveč lakomiselno.

JEDKO

STRUPENO

VNETLJIVO

DRAŽILNO

EKSPLOZIVNO

POSPEŠUJE
POŽAR

6. srečanje gospodarstva v Savinjsko-šaleški regiji

V Velenju je od 7. do 28. novembra potekalo že 6. srečanje gospodarstva v Savinjsko-šaleški regiji, tokrat pod naslovom »Uspeti v EU – Izzivi gospodarstvu in družbi«. Že tradicionalno so ga skupaj pripravili Savinjsko-šaleška območna razvojna agencija, GZS Savinjsko-šaleška območna zbornica, območni obrtni zbornici Velenje in Mozirje ter Mestna občina Velenje.

Predsednik organizacijskega odbora srečanja, ki ga sestavlja trinajst najodgovornejših iz gospodarstva, obrti in lokalnih skupnosti, je bil predsednik uprave Gorenja, d.d., mag. Franjo Bobinac.

Srečanje so sestavljali štirje zaokroženi sklopi – plenarni del, srečanje grozdov, okrogle mize in spremljajoči dogodki, priložnostno odprtje EU informacijskih točk. Tik pred vstopom v EU so organizatorji celotno prireditev obarvali evropsko. Na srečanju so govorili o tem, kako bomo delali in živeli v Evropski skupnosti, kakšne priložnosti in omejitve so pred nami in kaj je treba storiti, da bomo v EU uspeli. Srečanje se je začelo 7. novembra s plenarnim delom v hotelu Paka. Na njem so z referati nastopili minister za evropske zadeve dr. Janez Potočnik, državna sekretarka na Ministrstvu za gospodarstvo mag. Mateja Mešl, predsednik uprave Gorenja mag. Franjo Bobinac, doc. dr. Matej Lahovnik z ljubljanske ekonomske fakultete in direktor podjetja BSH hišni aparati Nazarje Matjaž Lenassi.

Med poslovnimi dogodki, ki so potekali v okviru 6. srečanja gospodarstva, velja še posebej izpostaviti Srečanje grozdov 13. novembra. Izkušnje in rezultate povezovanja v grozde ter pričakovane trende na tem področju je predstavila državna sekretarka na Ministrstvu za gospodarstvo mag. Mateja Dermastia, sledile pa so še predstavitve posameznih nacionalnih in lokalnih grozdov.

Do konca novembra so se v Velenju, Mozirju in Gornjem gradu zvrstile še aktualne okrogle mize z naslovi Regionalni vidik učinkovitosti raziskovalcev in raziskovalnega dela,

V imenu Premogovnika Velenje je priznanje prejel Marko Mavec.

Nov videz prenovljene Rdeče dvorane

Vključevanje slovenskega malega gospodarstva v notranji trg EU, Državni in evropski vidiki razvoja regij ob prehodu iz statističnih v razvojne regije, Podjetništvo za 21. stoletje, Uravnoteženo prostorsko načrtovanje – osnova za gospodarski razvoj regije, Nova za-

ščita skupnega evropskega trga – okoli in potrošniku prijazni proizvodi, Infolink – borza ponudbe in povpraševanj – preprost korak do poslovnih partnerjev na svetovnem spletu, NLB – vaš partner ob vstopu v EU in Postani mojster/mojstrica – promocija poklicev in poklicnega izobraževanja.

Med 7. in 13. novembrom so v sklopu srečanja v petih krajih – Velenju, Šmartnem ob Paki, Ljubnem ob Savinji, Mozirju in Šoštanju - odprli EU informacijske točke, kjer so bila dosegljiva različna predstavljena gradiva o vključevanju Slovenije v Evropsko unijo.

V okviru 6. srečanja gospodarstva v Savinjsko-šaleški regiji je bilo še nekaj spremljevalnih dogodkov – odprtje vodnega parka Term Topolšica, prenovljene Rdeče dvorane, podelitev območnih priznanj GZS za urejeno delovno okolje ter svečanost ob 50-letnici mesečnika Rudar in tednika Naš čas.

Na podelitvi območnih priznanj GZS za urejeno delovno okolje 20. novembra na Velenjskem gradu sta priznanje dobili tudi dve družbi našega poslovnega sistema, in sicer je **Premogovnik Velenje** osvojil 2. mesto v kategoriji velikih družb, Inštitut za ekološke raziskave **ERICO** pa 1. mesto v kategoriji malih in srednje velikih družb.

V imenu Premogovnika Velenje je priznanje prejel **Marko Mavec**, vodja Tehničnih služb, ki je poudaril pomen urejenega okolja za zadovoljstvo in uspešno delo zaposlenih. »Urejeno okolje je v tako velikem podjetju, kot je naše, ki se poleg tega ukvarja še z »umazano« dejavnostjo, še toliko bolj pomembno,« je dejal Mavec.

Diana Janežič

Zaposlovanje invalidov – med politiko in prakso

Zveza delovnih invalidov Slovenije in Inštitut RS za rehabilitacijo sta 3. in 4. novembra v Portorožu organizirala mednarodni simpozij z naslovom Zaposlovanje invalidov – med politiko in prakso.

Simpozij je spadal v okvir prireditve ob letošnjem evropskem letu invalidov, pokrovitelja pa sta bila Veleposlanstvo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske ter slovensko Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Simpozija so se kot predstavniki velenjskega MDI udeležili tudi predstavniki aktiva invalidov Premogovnika Velenje, in sicer Drago Novak, Drago Kolar, Franc Boljte, Ivan Merc in Vejsil Fatič.

Kot je v uvodnih besedah v imenu organizatorjev zapisal mag. Cveto Uršič, je evropsko leto invalidov priložnost in obveza, da invalidi, strokovnjaki in odgovorni v državni upravi skupaj ocenijo, kje smo in kakšna naj bi bila prihodnost invalidskega varstva v Sloveniji.

Vključevanje invalidov v trg dela je zadnja leta deležno velike pozornosti v Evropi in tudi v Sloveniji, in to ne le zaradi uresničevanja človekovih pravic invalidov – pravice do enakih možnosti in enake obravnave – temveč tudi zaradi ekonomskih, socialnih, političnih in drugih razlogov.

Omenjeni mednarodni simpozij je bil tako namenjen primerjavi političnih usmeritev za področje usposabljanja in zaposlovanja invalidov v Sloveniji s prakso, predstavitvi programov in ukrepov vlade ter pozitivnih izkušenj delodajalcev iz Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske. Svoje izkušnje in delovanje pa so predstavili tudi člani invalidskih organizacij Madžarske, Hrvaške in Slovenije.

Z invalidsko izkaznico do cenejšega interneta

Aktiv invalidov sporoča svojim članom, da imajo prek strežnika Arnes brezplačni dostop v njegovo omrežje. Priklon je mogoč prek kableskega operaterja ali prek Telekom Slovenije. Ena ura delovanja interneta na omrežju Arnes prek telefona med 7. in 19. uro stane 136 SIT, med 19. in 7. uro pa 76 SIT.

Vse dodatne informacije najdete na naslovu <http://www.arnes.si/dostop/>.

Poslani prijavnici morate priložiti kopijo dokumenta o invalidnosti.

Končuje se evropsko leto invalidov

Svet Evropske unije je leto 2003 razglasil za mednarodno leto invalidov. V Evropi je 37 milijonov invalidov, od tega jih v Sloveniji živi več kot 160.000.

Deklaracija o človekovih pravicah določa, da se vsi ljudje rodijo svobodni, z enakimi pravicami in dostojanstvom. Tudi invalidnost je človekova pravica. Evropsko leto invalidov je namenjeno promoviranju pravice invalidov, ozaveščanju javnosti o invalidih, spreminjanju odnosa do invalidov, podpiranju družin z invalidnim družinskim članom, vzpodbujanju izobraževanja in zaposlovanja invalidov, vključevanju invalidov v vse življenjske situacije in upoštevanju načela »nikoli o invalidih brez invalidov«.

Državljeni smo raznolika skupina ljudi – različnost nas združuje. Zato:

- invalidi imajo enake pravice kot vsi drugi ljudje,
- invalidi sami odločajo o sebi in za odločitve sprejemajo tudi odgovornost,
- invalidi so neodvisni državljani in potrošniki,
- družba mora vzpostavljati invalidom prijazno in dostopno okolje z odstranjevanjem ovir na njihovi poti,
- družba mora postati prilagodljiva in prijazna za vse ljudi,
- družba mora zagotoviti invalidom enake možnosti kot drugim ljudem,
- družba mora izkoristiti sposobnosti invalidov in jim zagotoviti primerno delovno okolje,
- invalidska politika mora postati del celotne državne politike.

Slovensko ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je evropsko leto invalidov obeležilo s številnimi prireditvami. V decembru bo še podelitev nagrade podjetju, ki uveljavlja dobro prakso na področju zaposlovanja invalidov, izdana bo brošura z vsemi dogodki ob evropskem letu invalidov, zaključili se bosta akciji »prijazna univerza« in »lastovka«, ki sta potekali celo leto.

Več informacij o evropskem letu invalidov lahko preberete na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve: www.gov.si/mddsz.

Diana Janežič

Krvodajalci, izkoristite zamudne dneve!

Osnovna organizacije RK Premogovnik Velenje sporoča vsem krvodajalcem, da morajo dodatno zamudno dnino, ki so jo dobili ob darovanju krvi v redni jesenski krvodajalski akciji v novembru, izkoristiti do konca leta 2003.

Česar ni v časopisu, se ni zgodilo!

Sprva se je intervjuju upiral. Razumem ga. Novinarji nismo radi na drugi strani mikrofona, raje sprašujemo. In ker moramo novinarji kdaj uporabiti tudi moč prepričevanja, če hočemo delati intervjuje, sem ga prepričala. Staneta Vovka, odgovornega urednika Našega časa, s katerim Rudar letos skupaj praznuje 50 let.

Stane je doma iz Hrastovca, ki se je do leta 1952 imenoval Sv. Bric. Oče, rudar, mu je dajal zgled za poklic, vendar se je po očetovi težki nesreči v jami na njegovo željo temu odrekel.

Odločil se je za novinarstvo. Sedaj svojo veliko ljubezen, ki ji sledi z motom: vedno biti prvi, prvi povedati novico, biti nezaupljiv do vsakega podatka. »To je poklic, ki ga moraš najprej imeti rad. Umril bi brez novinarstva. Ne znam biti sam, ne znam biti brez dela. Saj se vedno znova jezim, ko imam čisto zasedeni soboto in nedeljo, a kaj bi delal, če bi imel prosti, ne vem!«

Stane je nemiren duh, tako kot novinar mora biti, rad je v družbi, ki jo velikokrat tudi drži pokonci. Zanima ga ogromno stvari. Po svetu hodi s slovenskim pravopisom v žepu, saj pravi, da jezika nikoli ne znaš dovolj, domov se vrača z najrazličnejšimi predmeti, ki se kopičijo v njegovem stanovanju na Kardeljevem trgu: stari likalniki, pisalni stroji, radijski aparati, prek 100 zvoncev ima...

A začela sva vendarle z Našim časom...

Rudar: »Kakšna je osebna izkaznica Našega časa?«

Vovk: »Naš čas je danes dokaj sodoben časopis, tednik. Časopis mora biti za bralce simpatičen že na pogled, pomembna pa je, seveda, tudi vsebina. Domišljamo si, da je Naš čas vsebinsko bogat časopis, v zadnjem času smo ga tudi »pobarvali«, hkrati pa vemo, da nikoli nismo dovolj dobri ali da ne bi mogli biti še boljši. Naš čas je tudi kronika, zapisovalec zgodovine.

Izhaja v nakladi 5.400 izvodov. Poleg mene, ki sem tudi novinar, za časopis pišejo še tri novinarke Milena Krstič Planinc, Tatjana Podgoršek in Bojana Špegel, pa urednica Radia Velenje Mira Zakošek, žal pa je že več kot leto dni v bolniški naš kolega Janez Plesnik. On je pretežno pokrival dogajanje v Zgornji Savinjski dolini

Stane Vovk

in šport. Športne dogodke sem sedaj prevzel jaz, pri tem pa mi v zadnjem času uspešno pomaga naša nova sodelavka Tjaša Rehar.«

Rudar: »Kako sedaj nastane Naš čas?«

Vovk: »V uredništvu imamo tedenske redakcijske sestanke, na hitro pa se o aktualnostih in že opravljenem delu pogovorimo tudi vsako jutro. Novinarji imamo razdeljena področja, ki jih pokrivamo z zbiranjem informacij, in nato pišemo članke vsak v svoj računalnik.

Prek računalnika jih pošljejo meni, uredniku, ki jih preberem in razporejам skupaj s fotografijami na predvidene strani v časopisu. Tako zasnovo časopisa nato jaz znova prek računalnika pošljem oblikovalcu, ki časopis do konca tehnično uredi.

Najhujša dneva v našem uredništvu sta ponedeljek in torek, ko zaključujemo redakcijo. Prek vikenda se ponavadi tudi zgodi največ dogodkov, zato je ponedeljek dan, ko nastajajo članki z vseh teh dogodkov. Poleg tega skušamo biti kar se da aktualni, zato v teh dveh dneh lovimo še aktualno

dogajanje, pritekajo tudi objave občanov in organizacij (oglasil, reklame, osmrtnice...).

Redakcijo zaključimo v torek zvečer, velikokrat tudi ponoči. Popoldne časopis pregleda še lektorica. Po zaključku redakcije oblikovan časopis prek računalnika pošljemo v tiskarno. In v četrtek zjutraj je Naš čas v trafikah in v poštnih nabiralnikih.

Naše uredništvo je na Slovenskem dokaj hitro, mislim, da med lokalnimi časopisi celo prvo, prešlo na elektronsko uredništvo.

Naš čas smo tiskali že v veliko tiskarnah. Najprej v Aeru Celje, nato v Ljubljani, kjer je imela grafično pripravo Mladina, tiskal pa ga je Dnevnik, za tem smo se preselili v Novo mesto, potem smo dolga leta bili v Tiskarni Maribor, pa znova v Ljubljani pri Delu.

Pri nastajanju vsakega časopisa je najpomembnejši čas. Tako za zbiranje informacij, njihovo obdelovanje, pisanje in oblikovanje časopisa. Čas med nastankom informacije in izidom časopisa mora biti pač čim krajši. Zato smo že v Tiskarni Maribor iskali možno

sti za elektronsko postavljanje časopisa. To nam je uspelo uresničiti pred nekaj leti in v sodelovanju s tiskarno SET Vevče, kjer Naš čas tiskajo zadnjih nekaj let.

S tem smo si zelo olajšali delo, saj sedaj časopis nastane v našem uredništvu, odpadle so predvsem mučne vožnje do tiskarn, ki sem jih večinoma opravil jaz in bi me zaradi naglice in stresa nemalokrat na cesti lahko stale tudi življenja.«

Rudar: »Kako prihajate do informacij?«

Vovk: »Kot že rečeno, vsak naš novinar pokriva svoje področje in spremlja dogajanje na terenu. Seveda pa nas o različnih dogodkih obveščajo tudi ljudje, naši bralci. Danes je informacij ogromno, prihajajo po elektronski pošti, s faxi, z redno pošto, prek telefonov...«

Dobivamo ogromno vabil na različne prireditve, podatke o zanimivostih, kajti ljudje se radi vidijo v časopisu. Poleg tega imamo vsak dan veliko uradnih vabil podjetij, institucij, in to ne le iz naše doline, temveč iz cele Slovenije.

Informacij je torej na pretek, treba se je odločiti, kaj je najbolj pomembno. In tako je: česar ni v časopisu, se ni zgodilo.«

Rudar: »Kako si ti začel delati pri Našem času?«

Vovk: »Svojo novinarsko pot sem začel na RTV Ljubljana v redakciji radijskih poročil. Imel sem namreč željo biti radijski novinar, in to iz preprostega vzroka, ker namreč hočem biti vedno prvi, najhitrejši. Med študijem sem opravljal prakso pri Primorskih novicah, Celjskem tedniku, Našem času, Delu...«

Leta 1973 me je poklical Ljuban Naraks, glavni in odgovorni urednik Šaleškega rudarja, in mi ponudil službo pri časopisu, ob tem pa dobro plačo in stanovanje. Ko sem na RTV povedal, da odhajam in kam grem, mi je takratni odgovorni urednik Radia Ljubljana Vojko Novak rekel: »Če boš želel priti nazaj, so ti vrata vedno odprta. Zapomni si, dolgčas ti bo!« Tako so namreč takrat gledali na delo pri lokalnih medijih.

No, meni dolgčas ni bilo nikoli. Štirinajstdnevnik Šaleški rudar je postal tednik Naš čas, poleg tega sem si domišljjal, da bom še dopisnik za televizijo in sem dobil tudi kamero. Ampak to se časovno ni izšlo, saj je bila takrat tehnika na takšni stopnji, da sem moral vsak, tudi nekaj sekundni prispevek peljati v Ljubljano.

Našemu času smo čez 10 let dodali še Radio Velenje in dela je bilo vedno dovolj.

Delal sem še vse kaj drugega kot novinarsko delo, med drugim sem vsak petek, ko je bil Naš čas stiskan, časopis s kombijem razvozil po podjetjih. Takrat smo namreč še imeli kolektivno naročnino, ki je bil trikrat večja, kot je sedaj.

Leta 1991 je bil ukinjena in je bil Naš čas preoblikovan v podjetje ter tako postavljen na trg. Naklada nam je drastično padla, začeti smo morali s trženjem oglasnega prostora, s pridobivanjem bralcev s še bolj zanimivo vsebino.

Danes je naša naklada sorazmerno nizka, vendar mi ocenjujemo, da nas bere več kot le 5.400 ljudi. Najmanj štirikrat več ljudi nas bere, saj so to družine, ponekod en izvod Našega časa berejo še sosedje, širše sorodstvo, časopis je nenazadnje mogoče brati tudi v lokalih. Kdo ve, koliko ljudi tam prebere le en izvod.

Zadovoljni smo, da nas bere toliko ljudi, da nas željno pričakujejo vsak četrtek in hvaležni smo vsem našim naročnikom in kupcem.«

Rudar: »Biti lokalni novinar torej zate ni dolgočasno?«

Vovk: »Ne podpiram ločitve na lokalne in druge novinarje, da so torej novinarji pri nacionalnih medijih več vredni ali pomembnejši. Prej trdim, da je biti lokalni novinar zahtevnejše in odgovornejše delo.

Pri velikih medijih delajo novinarji, specializirani za eno ali dve področji, ki jih spremljajo leta in poznajo do podrobnosti. Medtem ko smo lokalni novinarji pisci z različnih, praktično vseh področij, od gospodarstva, politike, kulture, športa, zdravstva, prometa, pogovarjamo se z vsemi ljudmi. Poleg tega smo velikokrat še fotografi.

Da ne bi bil »deklica za vse«, sem si včasih želel delati pri nekem srednje velikem mediju, pri katerem bi pokrival samo eno področje...«

Rudar: »In to bi bilo... športno?«

Vovk: »Kje pa! Vzrok, da pri Našem času in na radiu pokrivam športne dogodke, je v tem, da kot urednik čez teden nimam časa spremljati drugih dogodkov, poleg tega sem prevzel šport, odkar je kolega Janez Plesnik v bolniški.

Kot odgovornemu uredniku se mi je v prejšnjem družbenem sistemu nabralo kar precej različnih funkcij; bil sem član predsedstva SZDL, član sveta občinskega sindikata, predsednik neke komisije za kino, član kulturnega odbora, imena se ne spomnim več. Nisem bil pa v nobenem športnem organu...«

Biti urednik in novinar v prejšnjem sistemu je med drugim pomenilo tudi, da si cele ure presedel na sestankih, nato o tem pisal članke... Zato mi je bil »pobeg« na športno področje tudi razvedrilo, sprostitelj. In to mi je še danes. Pa da ne bi narobe zvenelo, naj poudarim še, da je zame pisanje športnih prispevkov prav tako odgovorno in zahtevno kot vseh drugih.

Torej, šport imam rad kot gledalec in novinar, a če bi lahko izbiral, bi bil zunanjepolitični novinar na televiziji, delal bi kot dopisnik iz tujine.«

Rudar: »Vrniva se k naši obletnici. Rudar in Naš čas letos praznujeta 50 let izhajanja. Kako ti gledaš na našo obletnico in na naše sodelovanje?«

Vovk: »Moja ocena je zelo subjektivna, saj imam zaradi očeta rudarja poseben odnos do tega poklica in dejavnosti. V počitnicah med šolanjem na gimnaziji sem delal v jami in na Klarsirnici, po maturi sem tri mesece delal v jami. Bil sem tudi član Rudarske godbe, kajti glasba je ena mojih velikih ljubezni.

Kot novinar sem potem »pokrival« dogajanja v Premogovniku in to sem rad počel, saj to je bilo področje, katerega sem poznal.

Naš čas in sedanji Rudar imamo skupnega prednika, Velenjskega rudarja. Tudi ko smo v sedemdesetih letih postali vsak svoj časopis, je naše sodelovanje ostalo. Naš čas je bil dolgo materialno vezan na Premogovnik, ves čas pa, seveda, vsebinsko. Prepričan sem, da smo v obeh uredništvih veseli in ponosni, da smo stari 50 let.

Spremljati dogajanja v Premogovniku mi je bilo vedno v zadovoljstvo, posebej ve-sele dogodke, bili pa so tudi žalostni, tragični. Kolikor se spominjam, nisem do sedaj manjkal na nobenem skoku čez kožo. Upam, da bo čez dve leti čez kožo skočil tudi moj mlajši sin Rok.«

Stane ni športnik, a vedno želi biti prvi. Kot novinarju je zanj to zlato pravilo, čeprav v isti sapi to pravilo zanika z re-kom: »Kesanje, spoznanje in rešilni avto pridejo vedno prepozno!«

In dodaja: »Z elektronsko redakcijo smo na minimum skrajšali čas od dogodkov do izdaje časopisa. Ko se zgodijo tragični dogodki, vedno tehtaš čustva in poklic. Pri meni slednji prevaga, jaz sem pri dogodku zraven zato, da ga v sliki in besedi prenesem drugim ljudem. In, Diana, vedi, če se boš potapljala, te bom najprej slikal, nato pa reševal!«

Hvala, kolega Stane!

Diana Janežič

Natalija Strmčnik, pravnica, pravna referentka

Ključ do sreče so sanje

AVANTURA »Zame je vsak dan posebna avantura. Sem zelo avanturističen človek, rada imam potovanja, izlete. Žal mi ni dano, da bi se lahko spustila v nepremišljeno avanturo, ker se moram prej pozanimati, kaj vse je na dosegu, ali so kakšne ovire. Na srečo pa ne obstajajo samo popotne avanture, so tudi kakšne druge, pa si tiste privoščim.«

BOLEZEN »To je prekletstvo človeka. V mojem življenju je bolezen stalnica. Z besedo bolezen sem se spoznala že v rani mladosti, čeravno zase nikoli ne rečem, da sem bolna, saj se mi zdi, da nisem bolna, če ne jemljem zdravil. Pravim, da imam samo neko genško okvaro. Res pa se boleznim ne morem znebiti, mene in moje družine se drži kot oklep, na srečo se ji zaenkrat uspešno upiramo.«

CVETLICA »Rada imam rože, najraje imam orhideje, za katere se mi zdi, da so močne, pokončne. Moj mož pravi, da so malo tudi erotične, in mislim, da res.«

ČAS »Vsak človek ima čas, če to hoče. Čas si je treba preprosto vzeti. Vse, kar storiš, moraš narediti s premišlekom, za to pa je potreben čas. Tisti, ki pravijo, da nimajo časa in se jim iz dneva v dan mudi, si časa pač ne vzamejo, ne razmišljajo o sebi. Preveč hitijo skozi življenje, in to je žalostno. Res nas vse kdaj potegne v hitri tok dogajanja, a znam se še pravi trenutek ustaviti.«

DOM »Moj dom je moje varno zavetje. V njem najdem ljudi, ki so mi pripravljene pomagati, najdem tople besede in objem. Tu so ljudje, ki vedo, kdaj potrebujem vzpodbudo, in vedo, kdaj rabim svoj čas in prostor zase. Moj dom je v Pesju, v hiši mojih staršev, kjer ima moja družina urejeno stanovanje z vhodom brez stopnic, kar mi omogoča samostojnost.«

ENERGIJA »Energije imam veliko. Sem zelo pozitiven človek, rada mislim pozitivno. Zima mi sicer nekaj energije vzame, premalo je sonca, me zebe in tega ne maram. Pozitivno energijo črпам iz sonca, si pa sedaj polnim baterije tudi s hčerkico, zato

tudi zima ni več takšen problem. Rajši pa imam poletje.«

FRIZURA »Lasje so moja šibka točka. Zdi se mi, da nikakor ne najdem frizure, ki bi mi zares ustrezala. Za lase se zelo bojim, tu znam zelo zakomplicirati. O tem bi lahko še največ povedala moja mama, ki skrbi za mojo frizuro in mi v vsem ustreže, a tu jo znam spraviti ob živce. Če se kje skregava, se pri frizuri.«

GLASBA »Uživam ob dobri glasbi. Rada imam predvsem živahno glasbo, »rockenrol« in romantični rock, so pa tudi trenutki, ko za sprostitev potrebujem umirjeno glasbo.

V zadnjih dveh letih, odkar imava hčerko Majo, poslušamo predvsem izbor njene glasbe. Te glasbe ne bi sama nikoli poslušala, a ko z njo pojem pesmi Korada in Brendija - to je zanj glasbeni zakon -, je to poseben užitek, pravi balzam za dušo.«

HOBİ »Moj največji hobi je gledanje filmov, uživam ob gledanju akcijskih filmov, vseh pa so mi tudi romantični filmi. Ogromno tudi berem, šivam prtičke, a vse to je po rojstvu Maje postalo obrobnegega pomena. Glavni hobi je zdaj moja hčerkica Maja.«

INVALIDNOST »To je moja lepotna napaka. Ogromno srečo imam, da živim in delam med zdravimi ljudmi, ki so me sprejeli za sebi enako in me razumejo. Trudim se invalidnost ignorirati, saj če se začnem spraševati, za-

kaj se je to zgodilo meni, postanem žalostna, tega pa ne maram. Ne maram zapiranja vase, še toliko bolj pa ne maram usmiljenja. Razjezi me, če mi kdo reče, da sem uboga. Ker to nisem.«

JEZA »Če me ne razume človek, na katerega se sicer lahko zanesem, se kar hitro razjezim. Mislim si namreč, le zakaj mu moram tako dolgo pojasnjevati, saj me vendarle dobro pozna. V resnici pa je moja jeza zelo redka in tudi zamere nikoli ne »kuham«.

KAREL »Spoštujem ga iz več razlogov, a predvsem, ker si je vzel čas, da me je spoznal takšno, kakršna sem. Pravijo, da je pravi prijatelj tisti, ki ve o tebi vse in te ima kljub temu rad. In on je moj pravi prijatelj. Vedno je ob meni, ko se smejem ali jočem. Je pa tudi pravi borec, tudi sam je šel skozi težko borbo za življenje. Dobil je bitko za življenje. Njegova bolezen nama je dala nov zalet v življenje. Res je hraber in močan. Z rojstvom najinega angelčka - hčerke Maje - je veliko dela prešlo nanj in obema, meni in Maji, je vedno na voljo in vedno pripravljen pomagati. Zelo sva hvaležni, da ga imava.«

LJUDJE »Rada imam ljudi, rada sem v družbi, rada spoznavam tudi nove ljudi, jim prisluhnem, navezujem stike in tudi najdem stik z njimi. Nimam slabih izkušenj, vedno sem naletela na ljudi, ki so mi bili na nevsiljiv način

pripravljeni pomagati. Razumem pa tudi tiste, ki ne vedo, kaj bi, kam bi pogledali, pa pogledajo stran.«

MAJA »Moje življenje, moj sonček, moj angelček... Ona je moje vse. Ne da se opisati, kaj čutim ob njej, ona je smisel mojega življenja. Ko s svojimi hitrimi koraki in zlatimi kodri teka, se smeji, ko se ji očke svetijo in ko vidim, da me ima rada, si včasih za trenutek zaželim, da bi lahko ustavila čas. Stara je tri leta, rojena je bila dva meseca pred rokom in že takoj je dokazala, da je borka tudi ona. Srčno upam, da jo bova znala popeljati v svet samostojnosti, da bo doživela čim manj žalosti in čim več radosti.«

NEUMNOST »Neumnosti kar naprej počenjamo. Sama jo naredim ali izrečem še najhitreje, če sem razigrana. Doma vse obrnemo na smeh, na šalo. Posebnih drugih stvari pa se ne spominim. Mislim, da vsak zase najbolj ve, kaj je prav in kaj je narobe, in jaz pač nimam pravice nikogar obsojati, da je naredil neumnost. Seveda ljudje delamo in delajo neumnosti, a jaz si ne jemljem pravice, da bi koga učila, kaj je prav. Bo že sam ugotovil.«

OTROŠTVO »Na otroštvo imam zelo lepe spomine, saj sem takrat hodila. Hodila sem do petnajstega leta, sicer težko, a vendarle sem hodila. V Velenju sem se iz Pesja vozila v šolo z avtobusom. Ker sem bila bolj počasna, me je največkrat spremljala mama, v šoli pa sem imela krasne sošolce, ki so mi pomagali pri nošenju torbe. Tudi na vse šolske izlete sem šla in moji spomini so res lepi. Sicer sem edinka, rojena v Pesju, leta 1969.«

PREMOGOVNIK »V Premogovniku je delal že moj oče in vedno je bil – in je še – na to zelo ponosen. Tudi jaz sem ponosna, da sem članica tega velikega kolektiva. V Premogovniku sem zaposlena od 1992. leta, ves čas v pravni službi, kjer delam kot pravna referentka. Imela sem srečo, da sem na začetku svojega dela dobila mentorico Anico Zajc, ki mi je poleg pravnega znanja znala svetovati tudi kot človek. Znala mi je dati vzpodbudo in samozavest, ki mi je takrat manjkala. Rada hodim v službo, zelo sem vesela, da delam kot pravica. Delam pri gospodarskih izvršbah, sicer ne pomagam ljudem, zaradi česar me je pravo pritegnilo, zato pa pomagam Premogovniku in pri delu uživam.«

RADOST »Radost je moje notranje bistvo. Vsrkavam trenutke, naključ-

ja, vse drobnarije življenja. Radost mi pokliče nasmeh na ustnice in nasmeji moje srce. Rada sem sproščena, vesela, rada imam družbo, humor. Uživam v spontanah odnosih, rada opazujem in prisluhnem.«

STARŠI »Moja starša sta zlata. Toliko ljubezni in dobrote, kot jo starša da-jeta meni, je sposobna dati le peščica ljudi. Vseskozi mi nudita – tudi sedaj, ko imam svojo družino – nesebično pomoč, me vzpodbujata. Občudovanja vreden je tudi njun pozitiven pogled na ljudi in svet. Naučila sta me, da močno voljo, pozitivno energijo in izkušnje dobiš z vsakim dogodkom, da se ne smeš ustaviti, da je treba znati pogledati strahu v oči. Da lahko z malo pomoči, z malo dobrote, ki je v vsakem izmed nas, storiš tudi tisto, česar sicer ne zmoreš. Z besedami se ne da opisati hvaležnosti, ki jo čutim do sta-

Ključ do sreče so sanje, ključ do uspeha je uresničevanje sanj. Človek mora sanjati, mora si želeli uspeha, a mora tudi vedeti, koliko je sposoben uresničiti. Če si zastaviš prave cilje, jih boš dosegel in boš uspešen, prevelike želje pa ne morejo biti uresničene. In če je človek potem zaradi tega žalosten, je tudi neumen, saj si ni zastavil pravega cilja.

ršev pa tudi do moža, hčerke in do ljudi, ki me obdajajo. Z mamom se razumeva že s pogledom, oče je pa dobričina in je pripravljen pomagati vsakemu, v vsakem trenutku.«

ŠOLANJE »Po končani osnovni šoli se je pojavil problem, kje naj šolanje nadaljujem. Takrat se je namreč meni porušil svet, saj sem v prvem tednu obiskovanja gimnazije nehala hoditi, kar je sicer bilo treba zaradi moje genske okvare pričakovati, a zato ni bilo nič manj hudo. Potrebovala sem nekaj časa za odločitev. Ostala sem doma, a zavedala sem se, da doma ne morem biti, da hočem in moram nadaljevati šolanje, si pridobiti izobrazbo, poklic in službo. Najboljša možna izbira je bila vpis šolanja ob delu na srednji ekonomski šoli Delavske univerze v Velenju. Ko sem končala to šolanje, so nekateri spet mislili, da se bom zaposlila, jaz pa sem hotela nekaj več. Sliši se enostavno, a odločitev

spet ni bila preprosta. Pravo mi je bilo všeč, ker sem sama potrebovala veliko pomoči, pravnih nasvetov, študij prava pa bi mi omogočil, da tudi jaz pomagam drugim. Tako sem začela s študijem in takrat sem se vendarle odločila tudi za voziček, saj do takrat ga nisem hotela imeti in povsod, kjer je bilo treba, me je nesel oče. V času študija sem živela doma, na izpite pa sem se vozila v Maribor.«

TEŽAVE »Edine težave, ki jih imam, so stopnice in druge arhitektonske ovire, ki me ovirajo pri vožnji z vozičkom. In če me kaj razjezi, me razjezi, ko vidim, da zdrav človek parkira avto na parkirišču za invalide. Tisto parkirišče namreč ni tam zato, da bi jaz imela bližje, recimo, do trgovine, temveč je meni namenjeno in pomembno zato, ker je širše, primerno za voziček.«

USPEH »Tu se opiram na geslo: Ključ do sreče so sanje, ključ do uspeha je uresničevanje sanj. Človek mora sanjati, mora si želeli uspeha, a mora tudi vedeti, koliko je sposoben uresničiti. Če si zastaviš prave cilje, jih boš dosegel in boš uspešen, prevelike želje pa ne morejo biti uresničene. In če je človek potem zaradi tega žalosten, je tudi neumen, saj si ni zastavil pravega cilja.«

VOZIČEK »Voziček uporabljam, ker mi je genska okvara, bolezen, vzela moč v mišicah in ga moram uporabljati. Je pa to ena redkih stvari, s katero se ne morem sprijazniti. Vsakokrat mi je mučno, ko sedem nanj. Moram se potruditi, da ne razmišljam preveč o tem. Res mi sedaj, ko imam Majo, koristi, tako na prehodu kot tudi sicer. Moja velika želja pa je, da bi lahko vzela veliko kladivo in z njim uničila voziček...«

ZAUPANJE »Zaupanje je pomembno. Zelo zaupam ljudem in mislim, da tudi oni lahko zaupajo meni. V tej besedi pa vidim tudi upanje. Vedno imam upanje, tako tudi upam, da bodo našli zdravilo za mojo bolezen in upam, da takrat ne bom že prestara, čeprav bom vesela tudi v tem primeru, saj bo zdravilo koristilo komu drugemu.«

ŽELJE »Zdravje, zdravje, zdravje! Tega naša družina še najbolj potrebuje. Če bomo zdravi, bomo imeli vse. Vsi potrebujemo zdravje, ker se vsi med seboj potrebujemo in drug drugemu pomagamo.«

Dragica Marinšek

Prijava gradbišča (3.del)

V primerih, ko je predvideno trajanje dela daljše od 30 delovnih dni in na gradbišču hkrati dela več kot 20 delavcev, ali je predvideni obseg dela 500 delavcev-dni ali več, mora naročnik ali nadzornik projekta zagotoviti, da se sestavi prijava gradbišča, kot je to določeno v Prilogi III Uredbe o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih.

Naročnik ali nadzornik projekta mora prijavo poslati inšpekciji za delo najkasneje 15 dni pred začetkom del na takem gradbišču. Kopijo prijave je treba na gradbišču namestiti na vidno mesto.

Naročnik ali nadzornik projekta mora prijavo gradbišča ažurirati, če pride do sprememb, ki vplivajo na rok dokončanja dela, v primerih, ko se na gradbišču pojavi nov delodajalec, ali ko gre začasne ustavitve del.

Na podlagi Uredbe morajo delodajalci obvestiti inšpekcijo dela pred začetkom prevoza oseb z dviznimi napravami, namenjenimi za prevoz tovora (priloga IV, del C, točka 21.3), na osnovi drugih predpisov pa pred začetkom odstranjevanja materialov, ki vsebujejo azbest, in pred začetkom miniranja.

Upoštevati je treba razdelitev celotnega dela v delovni pogodbi na razne operacije, ki ga sestavljajo. Tako je treba izračunati končno vsoto delavec/dni za vsako operacijo posebej na spodaj prikazani način.

Gradbeno delo z naslednjimi operacijami:

- 25 dni z 20 delavci (25 x 20) = 500 delavec/dni in 5 dni z 10 delavci (5 x 10) = 50 delavec/dni = 550 delavec/dni

To delo ne izpolnjuje prvega pogoja (trajanje dela ni daljše od 30 delovnih dni), vendar pa izpolnjuje drugi pogoj (obseg dela je več kot 500 delavec/dni).

Gradbeno delo z naslednjimi operacijami:

- 30 dni z 1 delavcem (30 x 1) = 30 delavec/dni in 1 dan z 21 delavci (1 x 21) = 21 delavec/dni = 51 delavec/dni

To delo izpolnjuje prvi pogoj (trajanje dela je daljše od 30 delovnih dni in na gradbišču hkrati dela več kot 20 delavcev), vendar pa ne izpolnjuje dru-

gega pogoja (obseg dela je manj kot 500 delavec/dni).

Tako bi morali pri obeh opisanih delih prijaviti gradbišče.

Ukrepi v fazi izvajanja del (gradnje)

Po uredbi ima koordinator za varnost in zdravje v fazi izvajanja projekta predvsem te naloge:

- usklajuje (zagotavlja) izvajanje temeljnih načel varnosti in zdravja pri delu pri sprejemanju odločitev o tehničnih ali/in organizacijskih vidikih pri planiranju posameznih faz dela in pri določanju rokov, ki so potrebni za varno dokončanje posameznih faz dela, ki se izvajajo hkrati ali zaporedno,
 - usklajuje izvajanje ustreznih določb, da bi zagotovil, da delodajalci in samostojni podjetniki dosledno upoštevajo temeljna načela varnosti in zdravja pri delu ter ravnajo po varnostnem načrtu,
 - izdela ali zagotovi, da se izdela, potrebna uskladitev varnostnega načrta in dokumentacije s spremembami na gradbišču,
 - zagotavlja sodelovanje med izvajalci del, ki bodisi hkrati ali eden za drugim delajo na gradbišču, s ciljem preprečevanja poškodb ali zdravstvenih okvar pri delu,
 - preverja varno izvajanje delovnih postopkov in usklajuje načrtovane aktivnosti,
 - zagotavlja, da na gradbišče vstopajo le osebe, ki so na gradbišču zaposlene, in osebe, ki imajo dovoljenje za vstop na gradbišče.
- Najpomembnejša naloga koordinatorja med gradnjo je vsekakor zagotoviti sodelovanje izvajalcev z namenom zagotovitve varnosti in zdravja pri delu. Delo je treba organizirati in koor-

dinirati tako, da ne pride do medsebojnega ogrožanja. Zagotoviti je treba izvajanje ukrepov iz varnostnega načrta in skrbeti za upoštevanje temeljnih načel varnosti pri delu s strani sodelujočih izvajalcev.

Vse ukrepe, ki jih je treba izvesti za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev zaradi okoliščin in dogodkov, ki niso bili predvideni v varnostnem načrtu, mora koordinator zabeležiti v knjigo ukrepov za varno delo. To knjigo mora hraniti koordinator in mora biti ves čas gradnje na gradbišču na voljo inšpekciji dela in vsem izvajalcem.

Naloga koordinatorja v fazi izvajanja del (gradnje) je izvajanje koordinacije in nadzora nad izvajanjem ukrepov za varno delo. Zato mora imeti oseba, ki je imenovana za koordinatorja v fazi izvajanja del, ustrezne kvalifikacije - izkušnje, izobrazbo in znanje s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu.

5. člen uredbe tako zahteva:

- najmanj tri leta delovnih izkušenj pri projektiranju ali izvajanju gradbenih del,
- najmanj višjo izobrazbo tehnične smeri,
- strokovni izpit, določen z zakonom, ki ureja varnost in zdravje pri delu in
- opravljeno usposabljanje po programu za koordinatorje za varnost in zdravje pri delu.

Zaradi zagotovitve čim večje neodvisnosti koordinatorja se podobno kot za strokovni nadzor nad gradnjo zahteva, da koordinacije v fazi izvajanja naročnik ne more poveriti enemu od izvajalcev gradnje oziroma je prenesti nanj. Uredba določa, da za koordinatorja v fazi izvajanja ne more biti imenovana oseba, ki je zaposlena pri eni od izvajalskih organizacij. Oseba, ki izvaja koordinacijo med gradnjo in odloča o tako pomembnih

stvarah, kot je varnost delavcev, ter v zvezi s tem povezanim rokom izgradnje, mora biti maksimalno neodvisna, da lahko odloča zgolj na osnovi stroke in dejstev, ne pa pod vplivom zahtev svojega delodajalca in v škodo drugih delodajalcev.

V primerih, ko naročniki sami izvajajo nekatera dela s svojimi delavci (gradbena podjetja, ki gradijo za trg, komunalna podjetja, elektrodistribucija,...), kljub zgoraj navedenemu lahko zagotovijo izvajanje nalog koordinatorski tudi s svojimi (pri njih zaposlenimi) delavci, ki seveda izpolnjujejo predpisane pogoje, saj bistvenih odgovornosti iz uredbe na ta način ne prenesejo na izvajalce, temveč so za ta dela odgovorni oni sami.

Vloga koordinatorski ni enaka vlogi odgovorne osebe, ki jo morajo imenovati delodajalci, ki opravljajo delo na skupnem delovišču, s pisnim sporazumom o dogovorjenih skupnih ukrepih za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu v skladu s 25. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu. Pisni sporazum in imenovanje ter naloge odgovorne osebe po tem sporazumu ostajajo v veljavi skladno z zakonom in niso vezane na zahteve uredbe.

Obveznosti delodajalcev in drugih oseb

Delodajalci morajo zaradi zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu na delovnih mestih na začasnem delovišču oziroma gradbišču:

- upoštevati temeljna načela zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu,
- sprejeti in izvesti ukrepe za izpolnitev zahtev iz priloge IV,
- upoštevati navodila koordinatorski(ev) za varnost in zdravje pri delu.

Enako velja za samozaposlene in druge osebe, ki so udeležene pri delu na gradbišču.

Ta določila veljajo tudi v primeru, ko naročniku ni bilo treba prijaviti gradbišča in imenovati koordinatorski za varnost in zdravje pri delu. Vse obveznosti delodajalcev in delavcev, kot jih nalaga Zakon o varnosti in zdravju pri delu, ostajajo. Vsak delodajalec mora kakor do sedaj na svojem lastnem delovnem področju oziroma pri izvajanju svojih del sam poskrbeti za zagotovitev varnosti in zdravja svojih delavcev ob upoštevanju vseh pred-

pisov s področja varnosti in zdravja pri delu.

Vsak delodajalec je - in kljub obveznostim iz uredbe naročnika ostaja - odgovoren za zagotovitev varnosti in zdravja svojih delavcev!

Obveščanje delavcev, posvetovanje in sodelovanje z delavci

Delodajalec mora delavcem ali njihovim predstavnikom zagotoviti vse potrebne informacije o varnosti in zdravju na gradbišču in o tveganjih za varnost in zdravje pri posameznih delih, kot zahtevata Zakon o varnosti in zdravju pri delu in uredba. Informacije morajo biti podane tako, da so delavcem razumljive.

Delodajalec mora delavce ali njihove predstavnike obveščati o vseh ukrepih, ki jih je ali jih namerava uvesti v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu na gradbišču. Obvešča jih neposredno v ustni obliki, z izdajo obvestil in pisnih navodil za varno delo (ali kot nekoč s programom ukrepov za varno delo) in postavitvijo varnostnih zakonov neposredno na mestih, kjer nevarnosti obstajajo. Navodila morajo biti jasna in kratka, v delavcem razumljivem jeziku in morajo vsebovati konkretne napotke za varno delo; torej ne navodil v obliki "pri delu je treba upoštevati vse veljavne predpise". Osnovne informacije o skupnih ukrepih za zagotovitev varnosti in zdravja na gradbišču morajo biti napisane v gradbiščnem redu, ki je sestavni del varnostnega načrta. Gradbiščni red mora biti izobešen na vidnih mestih pri vseh vhodih na gradbišče, v jedilnici in v vseh garderobah delavcev.

Nadzorstvo in kazenske določbe

Nadzor nad izvajanjem uredbe izvaja inšpekcija dela. Skladno s kazenskimi določbami inšpektor v primeru ugotovljenih kršitev lahko kaznuje naročnika, koordinatorski, kakor tudi izvajalce del (delodajalce).

Bistvena novost je, da se v primeru neizvajanja ukrepov, ki so v skladu z minimalnimi zahtevami iz priloge IV, poleg ukrepov po Zakonu o inšpekciji dela (ureditvena odločba, ustavitev del,...) tudi delodajalec kaznuje skladno s 17. členom Uredbe. To v konkretnem primeru, ko npr. gradbišče ne bo ustrezno urejeno, pomeni, da bo delodajalec kot pravna oseba zaradi tega lahko kaznovan s kaznijo od 300.000 do 3.000.000 SIT, kot fizična oseba, ki samostojno opravlja dejavnost, pa s kaznijo od 50.000 do 500.000 SIT.

Uveljavitev uredbe

Uredba je stopila v veljavo 1. januarja 2003, ko je prenehal veljati Pravilnik o varstvu pri gradbenem delu (Ur. l. SFRJ, št. 41/68).

Za obstoječa gradbišča oziroma objekte v gradnji iz leta 2002 ali prej to pomeni, da je odslej treba izvajati vsa določila (minimalne zahteve) iz priloge IV. Naročnikom gradenj, ki so bile začete v letu 2002, teh gradenj ne bo treba prijavljati inšpekciji dela. V skladu s 4. členom uredbe pa morajo zagotoviti koordinacijo del.

konec

Milorad Šikman, SPV VPD

Brali smo v novembru leta 1953

Rudniška kolonija bo v okras Velenju

Upravni odbor rudnika je na svoji seji 30. oktobra 1953 sklenil predlagati delavskemu svetu, da bi se še letos pričelo graditi na robu Novega Velenja 30 družinskih hišic. Zato izbrana komisija si je ogledala teren in je izbrala zemljišče za kinodvorano do Kališnikove hiše. Druga skupina hišic pa bo stala vzhodno od kolonije pri stavbišću nove šole. Te hišice bodo postavljene v prodajo na dolgoročno odplačilo.

Že sedaj je med našimi rudarji veliko zanimanje in marsikateri se bo odločil kupiti si že izgrajeno hišico. Načrti so zelo lepi in predvidevajo več tipov, kar pa je glavno – bodo nizki stroški.

Poleg omenjenega bo rudnik gradil še vnaprej petorčke, ki so se že dobro obnesli s svojo smotno razporeditvijo stanovanjskega prostora. Dve takšni stavbi bosta stali na prostoru dosedanjih barak in bosta služili za stanovanja jamskih reševalcev in gasilcev.

Vloga gasilstva v industriji

Razvoj naše mlade industrije ter intenzivni dvig iste nujno narekuje zaščito teh vseljidskih dobrin. Pridne roke našega delavca so izgradile širom naše domovine močno industrijo, nad katero nam že tujci zavidajo, toda elan izgradnje lastne industrije ter osamosvojitve od tujega kapitala gre neustavno naprej.

Znano je, da nesreča ne praznuje, ter da se lahko te ljudske dobrine uničijo na škodo ljudstva in skupnosti. Iz tega izhaja, da moramo imeti nad svojim podjetjem stalno skrb

Postanite stalni čitatelj

„Velenjskega rudarja“
in tudi naročnik!

ter s prvenstvenimi merami preprečiti nesreče pri delu, tako požare in druge elementarne nezgode.

Ljudska oblast je znala oceniti resnost teh nalog ter je zaščito naše industrije zaupala prostovoljnemu gasilstvu v naši industriji. Člani industrijskega gasilstva so zaposleni v samem kolektivu in so sodelovali pri izgradnji lastnega podjetja ter se zato dobro zavedajo, da je to njih skupna last ter branijo z dušo in telesom svoj kolektiv – svoj kos kruha.

Da bi ta akcija v popolnosti uspela, se industrijsko gasilstvo povezuje z upravo podjetja, katera to akcijo razumljivo močno podpira. Brez te koordinacije ne bi imelo uspehov niti gasilstvo niti kolektivi.

Bilo bi napačno, če bi se s požarno varnostjo v podjetjih ukvarjale samo industrijske gasilske enote in uprave podjetja. S tem problemom se morajo ukvarjati še ostali člani kolektiva. Zato so tudi vabljeni vsi na vsakem koraku, da ob vsakem času preprečujejo požarne in druge elementarne nesreče.

Ni zadostno samo uniformirana četa z nekaj orodja za gašenje požara, temveč je potrebna nenehna skrb vseh članov kolektiva in z mnogo resnosti in predanosti izvajati vse ukrepe, da se zaščita naše industrije dvigne do najvišje stopnje.

Zato vsi člani kolektiva v borbo za zaščito naše industrije pred uničujočim požarom – še več skrbi za izvajanje preventivnih in represivnih mer.

Gasilec

Rezultati volitev v okrajni zbor proizvajalcev

Proizvajalci na območju velenjske občine so 5. novembra volili člane v okrajni zbor proizvajalcev. Rezultate teh volitev priobčujemo v tem članku.

Rudnik

POZOR!

Ūsa podjetja, kolektive, družbene organizacije in privatnike vabimo, da se za

novoletne oglase in voščila

poslužijo

Velenjskega

RUDARJA

Cene oglasom so:
Cela stran 14.000 din,
1/2 strani 7.000 din,
1/4 strani 4.000 din,
1/8 strani 2.200 din,
1/16 strani 1.000 din,
1/32 strani 500 din.

Gradis IMM Šoštanj odda s 1. januarjem 1954 v zakup svojo menzo s kantino v delavskem naselju v Šoštanju. V menzi se bo v letu 1954 hranilo 500 do 600 delavcev. Mogoče tudi več.

Podjetje daje na razpolago prostore in potrebno posodo proti odškodnini – amortizaciji.

Podjetje si pridruŹuje pravico kontroliranja hrane z ozirom na kolorije in določa limitne cene prehrane.

V kantini določa cene najemnik sam. Interesni naj pošljejo ponudbe s točnimi podatki na naslov:

Oddaja menze v zakup

Gradis IMM
Gradilišče Šoštanj

V prvi volilni enoti, ki je obsegala jamski obrat, to je 3 volišča, je bilo kandidiranih 26 kandidatov, od katerih so bili izvoljeni trije. Od vpisanih 838 proizvajalcev jih je volilo

701 ali 83,6 odstotka.

Izvoljeni so bili:

Hajsinger Martin z 222 glasovi,

Grebenšek Ciril s 185 glasovi,

Mravljak Hubert s 130 glasovi.

V drugi volilni enoti, ki je obsegala tri volišča, in sicer gradbeni oddelek, elektrostrojni obrat in zunanji obrat, separacijo in direkcijo, je bilo kandidiranih 11 kandidatov. Od teh so bili izvoljeni trije. V volilnih imenikih je bilo vpisanih 602 proizvajalcev, od katerih jih je volilo 550 ali 91,3 odstotka.

Izvoljeni so bili:

Žgank Nestl z 248 glasovi,

inž. Čuk Franc z 222 glasovi,

inž. Jurman Franc s 170 glasovi.

Udeležba pri teh volitvah je bil 86 odstotka. Večina volilcev je izvršila svojo dolžnost že zjutraj, popoldne pa so glasovali tisti, ki so prišli na delo v drugi izmeni.

Elektrarna in železnica

Oba kolektiva sta tvorila eno volilno enoto. Od 151 volilnih upravičencev jih je glasovalo 138. Ta volilna enota je postavila pet kandidatov, izmed katerih je bil z veliko večino izvoljen Blagotinšek Frido, ki je dobil v elektrarni 120 glasov, od strani železnice pa 12 glasov. Volitev se je udeležilo 91 odstotkov proizvajalcev.

Lep uspeh krvodajne akcije v Velenju

V Tednu Rdečega križa je bila izvršena akcija za prostovoljno oddajo krvi v Velenju. Ekipa Transfuzijskega zavoda iz Ljubljane je imela polne roke dela. Več kot 600 prostovoljcev se je prijavilo. Po temeljitem zdravniškem pregledu je okoli 450 tovarišev in tovarišic iz vseh kolektivov in tudi gosposinj dalo kri. S tem so naši ljudje ponovno dokazali svojo visoko zavest.

In Ljudska univerza?

Že pred 1. oktobrom se je sestel širši odbor LU in določil program dela za zimsko sezono. Prvo predavanje bi moralo biti že 27. oktobra. Poznani Egon Tomc bo lahko prišel decembra. Odbor LU je sklenil, da bo uvedel redno predvajanje filmov na ozek trak ob nedeljah dopoldne v čitalnici. Že dvakrat smo prosili za filme, a odgovora ni bilo.

Začeli smo s štirimi tečajji: dvema angleškima, nemškim in stenografskim. Zakaj ni bilo odziva, ne vemo. V Šoštanju delujejo kar trije angleški tečajji.

Razgledan človek mora poznati vsaj en tuj jezik! V novembru bomo ponovno pričeli s tečajji in predavanji. Prvo predavanje bo zdravniško, nato vzgojno in politično.

V plemeniti borbi s Šoštanjem pokažimo, da je tudi nam napredek in prosveta kažipot v lepše in srečnejše življenje! Vsa pojasnila glede predavanj in tečajev lahko dobite pri tovarišu Šmajsu v gimnaziji Velenje.

Nekaj nasvetov za vozače in šoferje

Morda imaš prav, toda kaj imaš od tega, če si mrtev?

Raje deset minut prepozno, kakor 30 let prezgodaj v grob.

Obzirnost vozača dokazuje dobro vzgojo!

Sila pred pravico! V prometu konča pogosto s smrtjo, v bolnici ali zaporu.

Zdrava kost velja več kot sto prehitelih voz!

Vozi tako, kakor da je vozač vsakega avtomobila, ki ti pride nasproti, vinjen.

Pozor tudi pri zavarovanih železniških prehodih!

Saj ne moreš vedeti, če morda čuvaj ni zadremal.

Sreča je lahkomišelnost deklet. Ne zanašaj se nanjo!

Kar oko vidi, verjame razum. To velja tudi v megli.

Tukaj počiva Janez Prehitršek. Imel je prednost.

Navpično: 1. Nagrada. 2. Zgradba. 3. Kratica strokovne brosure — rodi drevo — mera za površine. 4. Del obraza — kipi. 5. Plevel — uporablja se pri postavljanju in napeljavi elektrike. 6. Potreben je povsod — začetne tri črke imena starodavnega mesta. 7. Začetni črki imena in priimka moža, ki ga obravnava v neki pesmi France Prešeren — ptič — začetni črki ruskega diplomata. 8. Breme. 9. Razpoloženje.

Vodoravno: 1. Pevski glasovi. 2. Produkt strdi. 3. Vzdihi — kratica države na zapadu (srbhr.) — kazalni zaimsek. 4. Del glave — gozdni pevec. 5. Oče v srbohrvaščini (množina 4. skl.). 6. Vrsta srbsko — morska tvarina. 7. Kratica za vrsto lahke kovine — kipi — kratica imena in priimka našega sindikalnega funkcionarja. 8. Dišava. 9. Hribi.

REŠITEV KRIZANKE IZ ŠT. 10

Vodoravno: 1. Monsumi. 2. Ivan, bos. 3. Lo, t, st. 4. O, pes, O. 5. tanek. 6. O, ton, k. 7. so, r, ar. 8. asi, pek.

Navpično: 1. Milo, osa. 2. ovo, t, os. 3. na, pat, l. 4. s, tenor. 5. Ub, sen, p. 6. nos, k, ae. 7. isto, Krk.

Bolečina

Bolečina, pogost simptom, s katerim se človek sreča že ob rojstvu. Je neprijetna čutna in čustvena izkušnja. Vedno je subjektivna in od človeka do človeka tudi zelo različna.

Kolikor je moteča, je tudi koristna, saj nam sporoča, da je telo poškodovano in nas opozarja, da mu grozi nevarnost. Si predstavljate, da bi nam nenkrat odvzeli možnost zaznavanja in čutenja bolečine ter zbrisali spominske vzorce, ki povezujejo posamezne dogodke z neugodnimi občutki ob doživljanju bolečine? Pred rezilom ne bi več odmaknili roke. Dotikali bi se ledeno mrzlih površin in segali z rokami v ogenj. Številne poškodbe bi vodile v žalostni konec. In zato je tu, njeno veličanstvo bolečina, ki nam vliva spoštovanje in strah.

Ni vsaka bolečina enaka...

Razvoj bolečine se prične v posebnih bolečinskih sprejemnikih, ki so posejani po vsem telesu. Električni impulzi se prek živcev prenašajo v hrbtenjačo in nato navzgor v možgane, kjer se informacija obdela in pretvori v čutno bolečino. Pogosto se zaradi obrambnih mehanizmov ob električnem signalu sproži refleksni odgovor že na nivoju hrbtenjače. Potovanje signala do možganov bi zahtevalo čas, čeprav zelo kratek, pa vendar bi lahko prišlo do nepopravljive škode za telo. Umik se zgodi, še preden možgani sporoče bolečino.

Občutek bolečine je pri različnih vrstah bolečine različen, prav tako pa je odvisen tudi od mesta nastanka. Koža ima veliko sprejemnikov, zato lahko mesto bolečine natančno določimo. Poleg tega dobimo tudi informacijo o vzroku poškodbe – vbod, dotik, pritisk, hlad, vročina.

Povsem drugače pa je z bolečinskimi dražljaji iz črevesa, ki so slabo omejeni in nenatančni. Črevo je občutljivo le na nateg, sicer pa ga lahko ščipamo, zbadamo, opečemo ali celo režemo, pa ne bomo čutili bolečine. Kar neverjetno je, da lahko povsem nedolžen mehurček zraka ob raztezanju črevesa povzroči neznošno bolečino, ki vodi celo v šok.

Bolečinski dražljaji iz različnih delov telesa se lahko zbirajo in se po skupnem živčnem snopu prevajajo v možgane. Med potjo lahko pride do »kratkih stikov« in preklopov, zato lahko bolečino čutimo na povsem drugem koncu. Bolečina se iz žolčnika prenaša nazaj v hrbet in pod lopatico, bolečina iz srca v žličko, spodnjo čeljust ali nadlaht.

... in ne doživlja vsak človek bolečine enako.

Doživljanje in prenašanje bolečine je značilnost vsakega posameznika. Odvisno je od trenutne razpoloženosti, osebnosti in okoliščin. Bolečinski prag – trenutek, ko nek dražljaj preraste v bolečino, se prav tako spreminja. Bolj ko se opazujemo, bolj ko smo prestrašeni in depresivni, nižji je bolečinski prag. Tako pri isti stopnji intenzivnosti nekdo nima nobenih težav, spet drugi pa razvije močno bolečino, ki potrebuje intenzivno zdravljenje.

Bolečina ima številne oblike. Lahko je topa ali ostra, enakomerna ali utripajoča, omejena na eno mesto ali pa difuzno razlita. Po intenzivnosti se spreminja od komaj zaznavne do neznošne. Kljub vsej tehnologiji, nima-

mo preiskovalne metode, ki bi bolečino objektivno izmerila. Za oceno uporabljamo grafične tablice, kjer bolnik bolečino subjektivno oceni od 0 do 10.

Kaj pa povzroči bolečino?

Vzrok za bolečino je lahko telesne ali duševne narave. Pojavlja se pri številnih kroničnih boleznih, kot so artritis in rak. Redno spremlja tudi akutna dogajanja - opekline, rane, poškodbe, vnetja, kamne, srčni infarkt.

Pogosto pa se pojavlja tudi pri duševni bolezni, predvsem pri depresiji ali anksioznosti. Prisotnost psiholoških dejavnikov močno spremeni odzivnost na bolečino, saj vplivajo na bolečinski prag.

Glede na pojavnost in trajanje ločimo akutno in kronično bolečino. Akutna začne nenadoma in praviloma ne traja dolgo. S pojavom sproži verigo fizioloških reakcij od pospešenega srčnega utripa do dviga krvnega tlaka, pospešenega dihanja in potenja. Kronična bolečina traja tedne in mesece ali se ponavlja. Praviloma ne sproža vzporednih fizioloških stresogenih odgovorov. Pogosto vpliva na čustveno, duševno, biološko, ekonomsko in so-

cialno stanje bolnika ter njegove družine.

Med najpogostejše vrste sodijo nevropatška bolečina, bolečina po operativnem posegu, bolečina pri raku in bolečina, povezana s psihičnimi motnjami.

Nevropatska bolečina nastane zaradi okvare živcev, ki prevajajo bolečinske dražljaje od periferije do hrbtenjače ter zaradi patoloških dogajanj v hrbtenici ali v osrednjem živčevju. Značilna je spontana ostrá bolečina, ki se ponavlja in traja še potem, ko škodljivega vpliva že ni več.

Poseben primer je fantomska bolečina, ko človek čuti bolečino v manjkajočem udu. Vnetje živca (herpes) povzroča hudo kronično pekočo pasasto bolečino.

Vsako operacijo, ki je grob poseg v telo, praviloma spremlja bolečina, ki pa izzveni v nekaj dneh.

Bolečina pri raku je posledica vraščanja tumorskega tkiva v kosti, mišice, živce in druge organe. Ob tem se sproža širok razpon bolečine – od blagega neugodja do hude, nepopustljive bolečine.

Pogosto je bolečina povezana z duševnimi motnjami in boleznimi. Bolečina ima sicer lahko organski vzrok, duševni stresi in motnje pa povečajo njeno intenzivnost in podaljšajo njeno trajanje. Včasih se pojavi bolečina, ne da bi bili prisotni znaki bolezni, ki bi jo povzročala. Bolniki tožijo za glavoboli, bolečinami v križu, obrazu, trebuhu ali medenici.

Bolečina je pravzaprav tudi koristna

Kljub temu, da se bolečine vsi bojimo, pa lahko prinaša bolniku tako imenovano bolezensko korist. Tako si pridobi pozornost bližnjih, morda celo njihovo naklonjenost. Somatoformna bolečinska motnja je povezana z bolnikovimi osebnostnimi lastnostmi. Da ne bi izgubili naklonjenosti, ne smejo izgubiti bolečine.

Če je bolečina moteča, zlasti če povzroča trpljenje in zmanjšuje bolnikovo funkcionalno sposobnost, jo moramo primerno lajšati. Že v davni preteklosti je človek za lajšanje bolečin uporabljal različna sredstva. Pomagale so molitve, alkohol, morfij, zdravilni zvrki in čaji, danes pa najpogosteje segamo po zdravilih. Uporabljamo jih

lahko v obliki injekcij, tablet ali kapsul, sirupa, svečk, mazil ali nalepk.

Kljub znanosti in razpoložljivi tehnologiji tretjega tisočletja pa je blažitev bolečine še vedno težavna. Srečujemo se z naslednjimi problemi: oceno jakosti bolečine, pomanjkljivo komunikacijo z bolnikom, strahom pred odvisnostjo, strahom pred neželenimi učinki, strahom pred zakrivanjem bolezenskih znakov, pravnimi in stroškovnimi vidiki uporabe zdravil ter sociološkim pojmovanjem bolečine.

Najmočnejša sredstva, ki jih uporabljamo, so opioidni analgetiki, ki so sorodni morfinu. Poleg protibolečinskega učinka lahko povzročajo zapenko, slabost, bruhanje, upočasnitev dihanja in celo komo.

Druga skupina so nesteroidna protivnetna sredstva in paracetamol. Slednji ne vpliva na strjevanje krvi in ne povzroča razjed na prebavilih.

Pomagamo si lahko tudi z nefarmakološkimi načini. Blagodejno vplivajo hladne ali tople obloge. Ultrazvok povzroči globoko segrevanje in pomaga pri mišičnih poškodbah.

V zadnjem času uporabljamo tudi laser. Iz vzhodnih kultur smo že pred leti prevzeli akupunkturo. Z avtogenim treningom ali hipnozo se naučimo bolečino obvladovati, zmanjšujemo njen vpliv in nižamo bolečinski prag.

Ob pojavu bolečine, predvsem kronične, bo bolnik pogosto potreboval pomoč psihiatra ter poleg protibolečinskega zdravljenja tudi ustrezni odmerek antidepressiva.

Poznavanje osnovne bolezni, dobro sodelovanje bolnika, zdravnika in svojcev ter pravilen izbor zdravljenja pa bodo rešili mnoge stiske in dovolj zgodaj ter učinkovito odpravili bolečino.

prim. Janez Poles, dr.med.-internist

Obrazi ljubezni

»Bil sem prepričan, da boš prišel!«

»Moj prijatelj se ni vrnil z bojišča, gospod. Prosim za dovoljenje, da ga grem iskat.«

»Dovoljenje odbito,« je rekel oficir.

»Nočem, da tvegaš svoje življenje za moža, ki je verjetno mrtev.«

Vojak je kljub temu šel in se čez eno uro vrnil smrtno ranjen, s truplom mrtvega prijatelja.

Oficir je bil besen: »Rekel sem ti, da je mrtev. Sedaj sem izgubil vaju oba. Povej mi, ali je bilo vredno iti tja, da prineseš truplo?«

Umirajoči mož je odgovoril: »Da, bilo je vredno, gospod. Ko sem prišel k njemu, je bil še živ. In rekel mi je: »Jack, vedel sem, da boš prišel!«

Družinska ljubezen

Učenec si je zelo želel, da bi se odpovedal svetu, toda trdil je, da ga njegova družina preveč ljubi, da bi ga pustila iti.

»Ljubezen?« je rekel učitelj. »To sploh ni ljubezen. Poslušaj...«

In učencu je razodel skrivnost joge, kako človek lahko simulira stanje smrti. Naslednji dan je bil mož po vsem zunanjem videzu mrtev in hiša je bila polna joka in nertanja svojcev.

Potem se je pojavil učitelj in rekel žalujoči družini, da ima moč moža spet spraviti v življenje, če bi lahko našli nekoga, ki bi umrl namesto njega. Ali se kdo sam javi?

Na presenečenje »trupla« je vsak član družine začel naštevati razloge, zakaj je potrebno, da ostane pri življenju. Njegova žena je povzela občutke vseh z besedami: »Pravzaprav ni nobene potrebe, da bi kdo prevzel njegovo mesto. Shajali bomo brez njega!«

Kaj ljudje rešujejo najprej

Trije odrasli so zajtrkovali v kuhinji, medtem ko so se otroci igrali na tleh. Pogovor je nanesel na to, kaj bi storili, če bi grozila nevarnost. Vsak od odraslih je rekel, da bi najprej rešil otroke.

Nenadoma je razneslo varnostni ventil hermetično zaprtega lonca in soba je bila polna pare zaradi eksplozije. V nekaj sekundah so vsi zapustili kuhinjo – razen otrok, ki so se igrali na tleh.

Antony de Mello, Žabja molitve, meditativne zgodbe

Božič v Kranjski Gori od 21. do 27. decembra

Nedelja, 21. 12.

Prihod v Kranjsko Goro v popoldanskem času in namestitev v hotelu Larix, Prisank ali v apartmajih Garni. Večerja ob 19. uri.

Od ponedeljka, 22., do sobote, 27. 12.

Po zajtrku in kosilu športne aktivnosti po izbiri: šola smučanja, odbojka, košarka in tenis.

V torek po večerji nočno sankanje.

V sredo prihod udeležencev krajšega paketa, po večerji nočno sankanje in obisk polnočnice, pogostitev s potico in čajem.

V četrtek svečana božična večerja z glasbo.

V soboto izpraznitev sob do 12. ure, po kosilu odhod.

POPUSTI:

- otroci od 3. do 7. leta 50% (Larix, Prisank)
- otroci od 8. do 12. leta 30% (Larix, Prisank)
- brezplačni vstop v Aqua center (3 ure dnevno)
- 50% pri koriščenju savn
- 10% pri koriščenju vira programov

CENA VKLJUČUJE:

namestitev, polpenzioni v hotelu Larix, Prisank (samopostrežna zajtrk in večerja), božično večerjo, potico in čaj po

Cene programov v SIT		
paketi	cena za člane ŠD	cena za nečlane
3 dnevni paket Larix	24.000	34.200
6 dnevni paket Larix	48.000	68.400
3 dnevni paket Prisank	23.000	31.800
6 dnevni paket Prisank	45.500	63.600
najem apartmaja za 2-4 osebe za 6 dnevni najem	82.000	106.800
najem apartmaja za 2-5 oseb za 3 dnevni najem	43.500	58.800
najem apartmaja za 2-5 oseb za 6 dnevni najem	87.000	117.600
najem apartmaja za 2-4 oseb za 3 dnevni paket	41.000	53.400

polnočnici, stroške organizacije, šolo smučanja, igranje tenisa, košarke, odbojke, animacijski program – mini klub za otroke.

NAČIN PLAČILA:

z odbitki od plače na tri obroke.

PRIJAVE:

na sedežu športnega društva do vključno 12. 12. 2003.

Športno društvo poslovnega sistema Premogovnik Velenje želi vsem svojim članom prijetne, aktivne božične počitnice.

Jože Grubelnik, vodja programa

Tečaja alpskega smučanja in deskanja na snegu

Športno društvo organizira za svoje člane v času božičnih počitnic od 22. do 26. decembra na Golteh tečaja alpskega smučanja in deskanja na snegu za otroke in odrasle.

Cena petdnevnega tečaja:

- za otroke od 6. do 14. leta starosti 10.800 SIT,
- za odrasle 14.000 SIT.

V ceno so vključeni tedenska vozovnica, organizacija tečaja, topel obrok in prevoz z avtobusom do Žekovca.

Tečajniki se bodo vsako jutro ob 7.30 odpeljali izpred Rdeče dvorane v Velenju in se vračali ob 16. uri.

Možnost plačila na dva mesečna obroka. Število tečajnikov je omejeno na 50.

Vpis v tečaj bo v torek, 9. decembra 2003, od 6. do 15. ure na sedežu športnega društva v Prelogah.

Dodatne informacije dobite na sedežu društva osebno ali prek telefonov 5863-043 ali interno 18-20 ali GSM 041-647-889.

Obvestilo o izdaji smučarskih kart!

Člani športnega društva, ki ste naročili smučarske karte za Golte, Roglo in Kope, jih boste lahko dvignili na sedežu športnega društva od 5. decembra dalje.

SEJEM
nove in rabljene smučarske opreme
[RDEČA DVORANA, Velenje]

VSTOPNINE NI

SK VELENJE
SMUČARSKI KLUB VELENJE

START
PETEK, 28. 11. 2003 (15.00 - 19.00)
SOBOTA, 29. 11. 2003 (09.00 - 18.00)
NEDELJA, 30. 11. 2003 (09.00 - 18.00)

MUZEJ PREMOGOVIŠTVA SLOVENIJE

Dolga noč v Muzeju premogovništva Slovenije

Za vse tiste, ki nimajo časa za ogled muzeja v običajnem delovnem času,
za tiste, ki si poleg ogleda želijo še več kulture in zabave in
za tiste, ki si želijo nekaj posebnega.

Poleg ogleda zbirk v podzemlju in beli garderobi smo vam pripravili še nekaj posebnosti,
ki jih ob običajnem ogledu našega muzeja ne morete doživeti.

Kdaj: 12. 12. 2003 od 16. ure dalje

Vstopnina: otroci 700 SIT, odrasli 1.200 SIT

Nastopajo: Select, Pihalni orkester Premogovnika Velenje, Harmonikarski orkester Premogovnika Velenje in Rudarski oktet
Posebni gost: dedek Mraz
Vabljeni!

Tudi starševstvo je poklic

Za vsak poklic se je treba izobraževati, za nekatere zelo dolgo. Tudi starševstvo je poklic, o katerem izvemo nekoliko v času šolanja. Pa je to dovolj?

V vse lepo, kar prinaša poklic staršev, se v času otroštva in mladostništva naših otrok vpletajo zahtevni šolski sistem, preobremenjenost staršev, stresi, neomejena ponudba izdelkov in storitev...

Starši se morda še bolj kot pred leti čutimo odgovorne, iščemo nasvete v želji, da bi naši otroci brez večjih težav zrastle v zadovoljne in odgovorne osebnosti.

Medobčinska ZPM Velenje in Medobčinska LAS Velenje vabita starše, da se udeležijo brezplačnih srečanj na temo "Otroci so naše največje bogastvo", kjer boste izvedeli številne koristne informacije in si izmenjali izkušnje.

Srečanja bodo v Vili Mojca, Cesta Borisa Kraigherja 5, Velenje vsak tretji četrtek v mesecu ob 18. uri.

Prvo srečanje je že bilo 20. novembra, druga pa še bodo: 18. decembra 2003, v letu 2004 pa 15. januarja, 19. februarja, 18. marca, 15. aprila, 20. maja in 29. maja.

Program:

Mladostnik in starši - Marija Vodovnik, dipl. ped.

Samopodoba - Marja Stojin, dipl. psih.

Pogovarjajmo se - Elen Šegota, dipl. psih.

Motivacija za učenje. Učenje veselje ali nadloga? - Zlatka Jambrovič, dipl. ped.

Uspešni starši, uspešen otrok - Milena Četina, dipl. psih.

Postavljanje mej - da ali ne? - Marija Vodovnik, dipl. ped.

Avtoriteta v družini?! Imamo se lepo! - Klub vzgojiteljev »Mladi za mlade«

Zaželeno je, da se udeležite celotnega sklopa predavanj in da svojo udeležbo prijavite.

Informacije: Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje, telefon: 03/897 75 40.

Vila Široko
Šoštanj

- * ponovno odprta vsak dan
- * prenovljen ambient
- * nova ponudba jedi in pijač

03/5881-030
031/591-561

Odprto vsak dan od 11⁰⁰ do 23⁰⁰
Ponedeljek zaprto!

Zaključene družbe vabimo v **Restavracijo Jezero** v Velenju in **Vilo Široko** v Šoštanju, ki je zopet odprla svoja vrata tudi za vsakodnevne goste. V prijetnem okolju in ob dobri gostinski ponudbi se povesebite s svojimi prijatelji ali sodelavci.

Ob vikendih se zavrtite ob živi glasbi!

Vljudno vabljeni!

Restavracija Jezero 586 64 62
Vila Široko Šoštanj 588 10 30

HOTEL BARBARA FIESA ZIMSKI PAKETI

VIKEND PAKET

nočitev z zajtrkom 11.800 SIT, polpenzion 14.800 SIT

3-DNEVNI PAKET

polpenzion 19.800 SIT

Cene vključujejo:

- bivanje v dvoposteljni sobi na podlagi izbrane storitve
- neomejeno kopanje v hotelskem bazenu z ogrevano morsk vodo
- uporabo fitnesa
- turistično takso in DDV.

Doplačila: enoposteljna soba 2.000 SIT na dan, penzijski obrok 1.500 SIT na dan, namestitev v apartmaju 600 SIT na dan. Popusti za otroke: od 20 do 50%!

NOVOLETNI PAKETI

3-DNEVNI PAKET 49.800 SIT (nočitev z zajtrkom), 51.300 SIT (polpenzion)

5-DNEVNI PAKET 66.200 SIT (nočitev z zajtrkom), 70.700 SIT (polpenzion)

Cene vključujejo:

- bivanje v dvoposteljni sobi na podlagi izbrane storitve
- silvestrski meni (31.12. 2003)
- novoletni meni (1. 1. 2004)
- brunch (zajtrk & kosilo 1. 1. 2004 od 10. do 15. ure)
- neomejeno kopanje v hotelskem bazenu z ogrevano morsk vodo
- uporabo fitnesa
- turistično takso in DDV
- presenečenje.

ZA GLASBO 31. 12. 2003 IN 1. 1. 2004 BO POSKRBELO TRIO BANANA!

DODATNE STORITVE: možnost masaže (klasične, aromatične), finsko savnanje, brezplačni vstop v igralnico Grand Casino ali Mulino.

PREDBOŽIČNI PROGRAMI 2003

CHIEMSEE - BAVARSKA 6. 12.

prevoz, zunanji ogledi, vožnja z ladjo na otok 9.980 SIT

GRADEC 6. 12.

prevoz, zunanji ogledi, orgelski koncert v stolnici, kuhano vino 6.300 SIT

MUENCHEN 13. 12.

prevoz, zunanji ogledi 8.900 SIT

GARDALAND 13. 12., 20. 12.

prevoz, vstopnina v Gardaland 8.500 SIT

DUNAJ 13. 12., 20. 12.

prevoz, zunanji ogledi 5.300 SIT

STUTTGART 19. - 20. 12.

prevoz, nočitev z zajtrkom, zunanji ogledi 34.950 SIT

SALZBURG 20. 12.

prevoz, zunanji ogledi 6.900 SIT

DUNAJ S STRAUSSOVIM KONCERTOM 20.- 21. 12.

prevoz, nočitev z zajtrkom, večerja, zunanji ogledi 21.900 SIT

SALZBURG Z MOZARTOVIM KONCERTOM 27. 12.

prevoz, vstopnina za ogled muzeja, zunanji ogledi 10.100 SIT

KONCERT ZAGREBŠKE FILHARMONIJE 29. 12.

prevoz, vstopnina za predstavo 8.300 SIT

NOVOLETNI IZLETI

BEOGRAD 30. 12. 2003 – 2. 1. 2004

(bus, 2 x nočitev z zajtrkom, ogled Beograda in izlet na Avalo) 25.600 SIT

SARAJEVO 30. 12. 2003 – 2. 1. 2004

(bus, 3 x polpenzion, silvestrska večerja, izlet na Ilidžo) 45.900 SIT

ČRNA GORA / BUDVA 31. 12. 2003 – 2. 1. 2004

(letalo, takse, 2 x polpenzion, silvestrska večerja, izlet v Kotor in Cetinje, pokušina pršuta in sira na Belvederu, kosilo na Skadarskem jezeru) 87.500 SIT

BRNO – BOBY CENTER 31. 12. 2003 – 2. 1. 2004

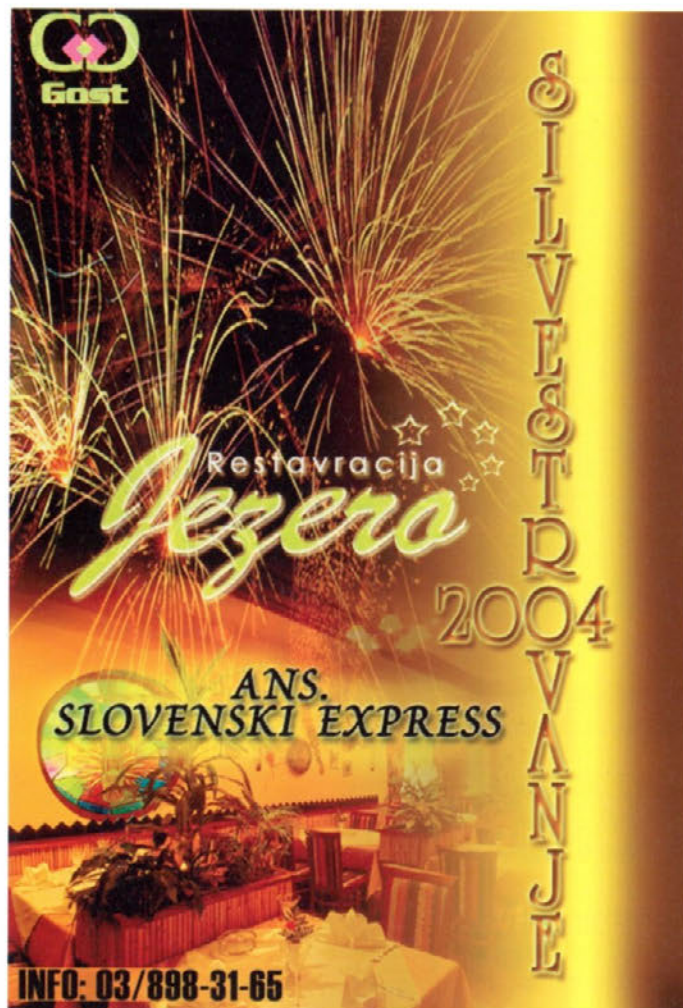
ŠOK SILVESTROVANJE – NAJVEČJE ZABAVIŠČNO SREDIŠČE

ZA STARE IN MLADE V EVROPI – sprejme 4500 veseljakov (bus, 2 x polpenzion) 24.900 SIT

RIMINI 30. 12. 2003 – 1. 1. 2004

(bus, 2 x nočitev z zajtrkom, ogled San Marina) 24.990 SIT

V PONUDBI ŠE BUDIMPEŠTA, BLATNO JEZERO, PARIZ, MOSKVA in drugi izleti ter SLOVENSKA IN HRVAŠKA OBALA!

INFO: 03/898-31-65

Silvestrski menu

Royal penina z jagodami

Kraški pršut z melono

Krepka juha s špinacnim ponvičnikom

Gratiniran sv.file s sirom

Pljučna pečenka Velington

Telečja rulada z zelenjavnim nadevom

Ocvrti šparglji

Skutini štruklji

Sestavljena solata

Višnjeva torta

Novoletna sarma

Vabljeni!

CENA: 11.000 SIT

S TORMALT

SUHIMI MEŠANICAMI

HTZ
VELENJE
I.P., d.o.o.

LAHKO GRADITE TUDI POZIMI PRIHRANILI BOSTE ČAS IN DENAR

V podjetju HTZ vam poleg vseh vrst betonov ponujamo:

TORMALT pripravljene suhe mešanice v 30 kg vrečah ali 6 m3 silosih za:

vse vrste ometov, malt za zidanje, kontaktne malte (špric betone), estrihe.

Pri uporabi dodate le vodo!

Tel: 03/899 62 13; Gsm: 041 622 148; www.htz.si

V spomin

Lojzetu Ojsteršku

10. novembra 2003 je za posledicami prometne nesreče umrl Lojze Ojsteršek, upokojeni delavec Premogovnika Velenje, kronist Šaleške doline, fotograf in letošnji dobitnik plakete MO Velenje.

Najbrž ni Velenjčana, ki Lojzeta ne bi poznal. Vedno je bil v središču dogajanja, vedno tam, kjer se je kaj zgodilo. Prireditev in pomembnih dogodkov si brez Lojzeta Ojsterška nismo mogli, ne znali predstavljati.

Lojze Ojsteršek je s svojim delom zaznamoval številna področja. Svojo službeno pot je začel leta 1955 v velenjskem premogovniku, kjer je najprej delal kot rudar in jamomerec, nato pa kot arhivar, knjižničar in nazadnje še kot fotoarhivar.

Bil je med ustanovitelji Atletskega kluba Velenje in Fotokluba Zrno. Svoj prvi fotografski prispevek je objavil že pred več kot štiridesetimi leti v taktatnem Rudarju, odtlej pa je bil redni sodelavec večine slovenskih časopisov in revij.

Svoje fotografije je navadno opremil tudi z nemalokrat kritičnim tekstom. S fotoaparatom je posnel številne dogodke, ki so se zgodili v dolini, spremljal je razvoj podjetij, zavodov, institucij. V njegovem arhivu najdemo številne portrete znanih in tudi malih ljudi.

V vseh letih fotografskega delovanja je Ojsteršek posnel več kot četrto milijona posnetkov. Del te bogate bere je arhiviran v Premogovniku Velenje, precejšen del v Muzeju Kulturnega centra Ivana Napatnika, največ pa v Lojzetovem domu, na Žarovi cesti.

Njegove številne fotografije bodo še desetletja spomenik človeku, ki je imel svoje delo rad in ga nikdar ni jemal kot obveznost. Fotografiranje je bilo Lojzetu v krvi, fotoaparat pa njegovo tretje oko.

Z Lojzetom Ojsterškom smo izgubili človeka, ki je pridal neprecenljivi prispevek k ohranitvi zgodovinskega vedenja zanamcem, hkrati pa velik prispevek k promociji Šaleške doline in naše občine.

Zahvala

Ob smrti mojega očeta **Ferdinanda Blazinška** se zahvaljujem sindikalni podružnici, Premogovniku Velenje in sodelavcem jamskega transporta jame Pesje-Škale za darovano cvetje, izrečena sožalja in denarno pomoč.

Darko Blazinšek

Zahvala

Ob smrti mojega očeta **Valentina Petka** se iskreno zahvaljujem sodelavcem elektro montaže Preloge in sindikatu Premogovnika Velenje za izkazano sočutje in pomoč. Iskrena hvala velja tudi rudarski častni straži in godbi Premogovnika Velenje. Hvala vsem, ki ste mi stali ob strani.

Zdravko Petek

Zahvala

Ob smrti mojega očeta **Ivana Jezernika** se zahvaljujem sodelavcem v GOST-u za darovano cvetje in sveče ter izrečena sožalja. Hvala tudi Premogovniku Velenje za organizacijo pogrebne svečanosti.

Ciril Jezernik

Zahvala

Zahvaljujem se sindikatu HTZ IP – še posebej za razumevanje Branke Smagaju – za denarno pomoč pri obnovi kuhinje, ki mi je pogorela.

Franc Vajda

Rešitev nagradne križanke

Športnega društva, objavljene v Rudarju 8/2003, je geslo: »Kaj vam nudi športno društvo«.

Nagrajenci so:

1. nagrada Slavko Polenik, Tovarniška 2, 3325 Šoštanj,
2. nagrada Roman Mevc, Ravne 115, 3325 Šoštanj,
3. nagrada Marija Kramar, Jenkova 2, 3320 Velenje.

Nagrajenci lahko nagrade prevzamejo na sedežu športnega društva v Prelogah, Partizanska 78, Velenje.

Razstavlja Vinko Železnikar

Do 21. novembra so bila v razstavišču Barbara na Rudarski 6 in Partizanski 78 na ogled likovna dela akademskega slikarja Rada Jeriča, v decembru pa bodo stene lepšala likovna dela akademskega slikarja Vinka Železnikarja.

Akademski slikar Vinko Železnikar je bil rojen leta 1954 v Ljubljani, kjer je kasneje študiral na Akademiji za likovno umetnost. Diplomiral je leta 1978 pri prof. Milanu Butini in Janezu Berniku. V letih med 1980 in 1988 se je kot profesor likovne vzgoje ukvarjal predvsem s pedagoškim delom. Od leta 1989 do 1994 se je intenzivno posvečal grafiki. Še posebej so ga pritegnile raziskave in novi pristopi k manj znanim tehnikam (svetlotisk, gelografija...).

Po letu 1995 se je vrnil k slikarstvu, kjer ga sedaj zanimajo predvsem likovni problemi prostora in meje slikovnega polja. Od leta 1988 deluje kot samostojni umetnik. Do sedaj je pripravil več kot dvajset samostojnih razstav in sodeloval na več kot stotih skupinskih razstavah, kolonijah, Ex-temporih doma in v tujini. Za svoje delo je prejel tudi več nagrad in priznanj. Živi in dela v Mengšu.

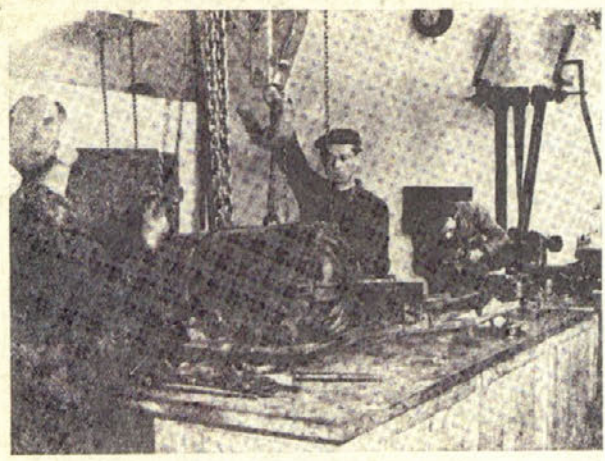
Vabljeni k ogledu!

Odbor za kulturo

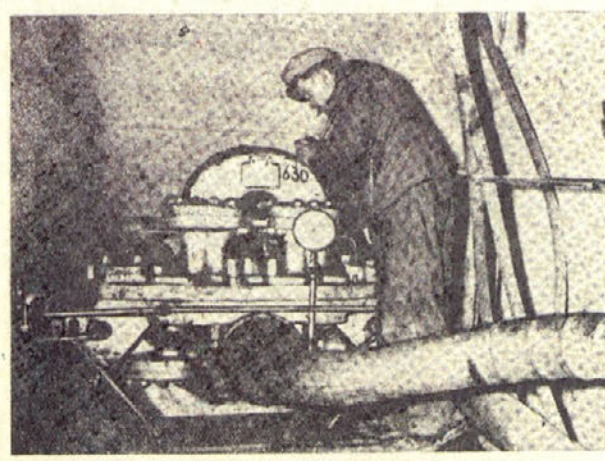
NAGRADNA KRIŽANKA

						AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ	PREVZE- TNEZ	ITALJANSKI ŠPORTNI AVTO	IGOR PRETNAR	STOT	IGRALKA RINA	RACAK	50 LET	UMBERTO NOBILE	ŠKOTSKO MOŠKO KRILO	SKUPINA ALI SISTEM CEVI	REDEK RADIOAKTIV NI ŽLAHTNI PLIN
						ČASTNIK											
						KABINA ZA ŠEPETALCA POD ODROM											
						AUGUSTE RENOIR		PEVEC JUNKAR				VODA V TRD- NEM STANJU					
						BLIŽNJI SORODNIK		ŠIROKA CESTA		EKIPA							
						BIVALIŠČE UMRLIH			MEHKO POKRIVALO				JAN NERUDA				
						PRAVILA LEPEGA VEDEENJA			FRANČOSKI KOMIK JACQUES				DELAVEC, KI KAJ ŽGE				
															50 LET		
50 LET	POLDRAG KAMEN TE- MNO RDEČE BARVE	PUHASTA DLAKA ČLO- VEŠKEGA PLODU	DEL CESTE, KJER SE SPREMENI SMER	BORIS NOVAK	OZKOST PISATELJ FLEMING					POSAMEZNI GLAS PRI RIGANJU				RAZLIČICA, INAČICA	MALI OGLAS, INSERAT		
PASTA ZA ČEVLJE (POGOVOR.)						FIZIKALNA MERSKA ENOTA ZA DELO	IVAN TAVČAR LIZA MINNELLI			ODJAV- LJANJE KRAJ NAD VIPAVSKO DOLINO							
ŽENSKA, KI VODI ŠOLO ALI ZAVOD											ANGLEŠKI IGRALEC BATES						
BLEŠČEČE ČRNA KUKA- VICA V TRO- PSKI AMER.				PRAVILO, PREDPIS ČEŠKA PRITRDI.				OSSIP ZADKINE SPOGLEDI- VANJE			ENOTA ZA MERJENJE ELEKTRIČNE NAPETOSTI	JUNAK GO- TOVCEVE OPERE PISATELJ ZOLA					
REDOVNICA (POGOVOR.)					NIKO GORŠIČ TELEVI- ZIJA		SPLEKTAR	ČEMBALO BRIZANTNO RAZSTRELI- VO, EKRAZIT									
ZAUPNI SODELAVEC DRŽAVNE OBVEŠČ. SL.						OLOF PALME	ILOVICA OLESENELO STEBLO			50 LET	OLIVER MLAKAR			VRHUNSKI ŠPORTNIK ZRAK (LATIN.)			
ELEKTRIČNI VODNIK										GLADKA BOMBAŽNA TKANINA V KEPROVI VEZAVI	TROPSKA OVJALKA ELDA VILER						
															50		
						NOŽ ZA BARITJE							DOBA, VEK				
						OSNOVNA ENOTA ZA MERJENJE PROSTORN.											
						OLGA GRACELJ			ROD ŽITNE TRAVE TIRNICE								
						50 LET	OČKA UROŠ SLAK				ANDREJ HOFLER						
						ZVEZA, ZDRUŽENJE, SKUPNOST											
						NEPRILJETNO STANJE VZNEMIR- JENOSTI											
														<h2>NAGRADNA KRIŽANKA Premogovnika Velenje</h2> <p>Napišite geslo iz križanke na dopisnico in jo do 15. decembra pošljite na naslov: Uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje.</p> <p>Trije izrebrani reševalci bodo prejeli knjižne nagrade.</p>			

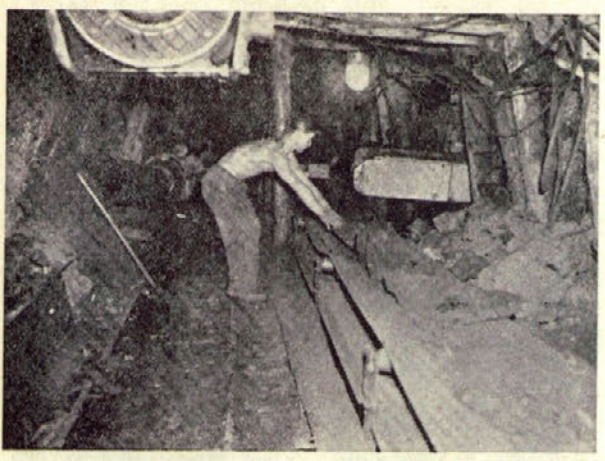
KLAVECIN čembal; LANUGO puhasta dlaka človeškega plodu, ki običajno odpade pred rojstvom; LIDIT brizantno razstrelivo, melinit, ekrazit; SERŽ gladka bombažna tkanina v keprovi vezavi; ANONSA mali oglas;

Električna remontna delavnica pri novem jašku

Vodna črpalka pod novim jaškom

Nakladanje premoga na zbirni transportni trak

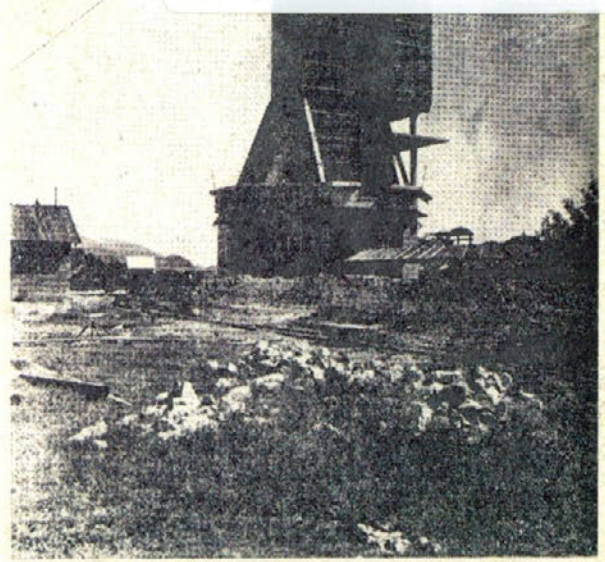

Transport premoga iz mehaniziranega širokega čela s transporterjem na zbirni trak

Celje - skladišče
D-Per
65/2003

COBISS

Naš ponos — novi jašek — je zgrajen in čaka na 31. december, ko nam bo šel peve tone premoga, ki jim bodo sledili milijoni ton in večali blaginjo v naši dolini, okraju in domovini!

Zadovoljno se smehlja naš predsednik upravnega odbora tov. Ivo Jamnikar — šma pa tudi vzrok za to — ponosen je lahko na kolektiv, ki ga je izvolil in ki 31. decembra praznuje svoj veliki dan

Tovariš Nestl Zgank ima kot direktor rudnika mnogo zaslug, da je naš kolektiv dosegel danes toliko uspehov. S svojo vztrajnostjo, energijo in doslednostjo je uspel ob sodelovanju celotnega kolektiva postaviti čvrste gospodarske temelje našemu podjetju.

Delavec po poreklu, revolucionar po svojem mišljenju, je že v stari Jugoslaviji deloval v sindikalnem gibanju. Takoj leta 1941, po okupaciji domovine, je stopil v vrste prvoborcev in prebradel vso Slovenijo v borbah proti okupatorju. Stevilna odklikovanja, ki jih je dobil za hrabrost in zasluge, so pričla njegove požrtvovalnosti.

Po osvoboditvi je bilo njegovo borbno in delovno področje v ljudski oblasti, Ministrstvu in kasneje Direkciji za rudarstvo LRS. Njegova izrecna želja je bila, da bi se vključil v operativno delo v kakšnem podjetju. Najvišji oblastveni in gospodarski organi so poznali nje-

rove sposobnosti in energijo ter mu poverila vodstvo našega rudnika. S pravišnimi prijemi, ko je imel vedno pred očmi interese delovnega ljudstva in samoupravljanje podjetja, je s trdim delom uspel z roko v roki s kolektivom rudnik gospodarsko dvigniti na zavirljivo višino.

Njegova gospodarska razgledanost je v korist tudi vsej naši okolici, zakaj njegov cilj je dvigniti tudi vso komunjo, za katere procvit moramo biti vsi zainteresirani.

Vsako vidi v tovarišu Nestlu vzor doslednega borca za socializem. Tri leta plodnega dela v naši sredini jasno očrtujejo lik tega človeka, ki daje svojo bit za napredek in procvit našega rudnika.

Tudi v prihodnjem letu mu želimo naš rudarski Srečno!